

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی (بازنگری اول)

ضابطه شماره ۷۸۲

آخرین ویرایش: ۱۹-۰۳-۱۴۰۳

وزارت نیرو

دفتر توسعه نظام‌های فنی، بهره‌برداری و

دیسپاچینگ برقآبی

waterstandard.wrm.ir

معاونت تولیدی، فنی و زیربنایی

امور نظام فنی و اجرایی

nezamfanni.ir

شماره: ۱۴۰۳/۱۶۳۸۶۳	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۱۴۰۳/۰۴/۰۴	
موضوع: دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی (بازنگری اول)	
در چهارچوب ماده (۳۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه و به استناد تبصره (۱) ماده (۴) «نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور» موضوع مصوبه شماره ۲۵۲۵۴/ت/۵۷۶۹۷ هـ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۸ هیئت محترم وزیران، به پیوست ضابطه شماره ۷۸۲ با عنوان «دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی (بازنگری اول)» که توسط وزارت نیرو و با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تایید هر دو مجموعه رسیده است، برای اجرا در کارهایی که از محل وجوه عمومی بوده و یا بصورت مشارکت عمومی-خصوصی هستند، منتشر می‌شود. از تاریخ این ابلاغ، بخشنامه شماره ۹۸/۳۱۷۹۱۵ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ لغو و این ضابطه جایگزین می‌شود. دبیرخانه «طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور» مستقر در وزارت نیرو ضمن پاسخگویی به سوالات و ابهامات احتمالی، دریافت کننده نظرات و پیشنهادهای اصلاحی در مورد مفاد این ضابطه می‌باشد. داود منظور 	

وزیر

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر منظور

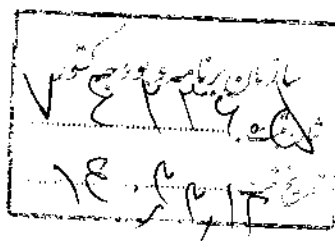
معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

موضوع: دستورالعمل ناحیه بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی (بازنگری اول)

با سلام و احترام،

همان گونه که مستحضرد نظر به چالش های احصاء شده در اجرای ضابطه شماره ۷۸۲ با موضوع «دستورالعمل ناحیه بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی» به شماره بخشنامه ۹۸/۳۱۷۹۱۵ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲ و به منظور رفع مشکلات ذی نفعان مرتبط در سطح کشور، بازنگری ضابطه مذکور در دستور کار قرار گرفت که پس از برگزاری جلسات کارشناسی متعدد، نسخه بازنگری نهایی توسط نمایندگان تام الاختیار آن سازمان، سازمان حفاظت محیط زیست، استانداری تهران و وزارت نیرو تأیید و پاراف شده است. در این راستا ضمن ارسال نامه شماره ۵۷۹۰۹/۱۴۰۲/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۱ رئیس محترم سازمان حفاظت محیط زیست مبنی بر تأیید نسخه بازنگری ضابطه ۷۸۲، به پیوست لوح فشرده حاوی نسخه نهایی جهت استحضار و دستور اقدام مقتضی برای ابلاغ ضابطه ارسال می گردد. با توجه به پیگیری ذی نفعان و نهاد محترم ریاست جمهوری و به منظور رفع مشکلات اجرایی فعلی، دستور تسریع در فرایند ابلاغ مزید امتنان خواهد بود.

علی اکبر محرابیان

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۲/۲۱
شماره: ۱۴۰۲/۵۷۹۹
پیوست:

بسمه تعالی

سازمان زیست محیطی، برای پاسداری از تعهدات و درجه دینیت: یک ساله جهانی است. (مقام معظم رهبری)
توسعه زیست محیطی است (دکتر زینبی - ریاست محترم جمهوری)

جناب آقای مهندس محرابیان
وزیر محترم نیرو

موضوع: اعلام نظر نسبت به نسخه بازنگری شده دستورالعمل حریم کیفی منابع آب سطحی

با سلام و دعای خیر؛

بازگشت به نامه شماره ۱۴۰۲/۵۷۵۴۶/۳۱/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۳ در خصوص نسخه نهایی بازنگری شده دستورالعمل حریم کیفی منابع آب سطحی موضوع ضابطه شماره ۷۸۲، به استحضار می‌رساند با توجه به بررسی‌های بعمل آمده، نسخه بازنگری شده بر اساس ملاحظات محیط زیستی مطروحه در جلسات کارشناسی فی‌مابین و با رویکرد حفاظت کیفی منابع آب سطحی همراه با تسهیل‌گری و کاهش چالش‌های اجرایی و رفع مشکلات مردم تنظیم شده، مورد تأیید این سازمان می‌باشد.

من: ...
علی سلاجقه

اصلاح مدارک فنی

خواننده گرامی:

دفتر توسعه نظام‌های فنی، بهره‌برداری و دیسپاچینگ برقابی - شرکت مدیریت منابع آب ایران - وزارت نیرو در قالب طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور، با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و با نظارت امور نظام فنی و اجرایی معاونت تولیدی، فنی و زیربنایی سازمان برنامه و بودجه کشور، اقدام به بازنگری این ضابطه کرده و آن را برای استفاده به جامعه فنی مهندسی کشور عرضه نموده است.

نظر به تخصصی بودن موضوع، مسئولیت مطالب تهیه شده، تفسیر و اصلاح آن با مجموعه مرتبط در وزارت نیرو می‌باشد. دبیرخانه «طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور» مستقر در وزارت نیرو ضمن پاسخگویی به سوالات و ابهامات احتمالی، دریافت کننده نظرات و پیشنهادهای اصلاحی در مورد مفاد این ضابطه بوده و در صورت نیاز به بازنگری، نسبت به اعمال اصلاحات و کسب تأییدات لازم اقدام می‌کند.

با وجود تلاش فراوان، این اثر مصون از ایرادهایی نظیر غلط‌های مفهومی، فنی، ابهام، ابهام و اشکالات موضوعی نیست از این‌رو، از شما خواننده گرامی صمیمانه تقاضا دارد در صورت مشاهده هرگونه ایراد و اشکال فنی، مراتب را منعکس فرمایید. کارشناسان مربوط نظرهای دریافتی را به دقت مطالعه نموده و اقدام مقتضی را معمول خواهند داشت. پیشاپیش از همکاری و دقت نظر جنابعالی قدردانی می‌شود.

نشانی برای مکاتبه

دبیرخانه طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور

تهران، خیابان فلسطین شمالی، پایین تر از زرتشت، کوچه پرویز روشن، پلاک ۲۷ - شرکت مدیریت منابع آب ایران -
دفتر توسعه نظام‌های فنی، بهره‌برداری و دیسپاچینگ برقابی - تلفن: ۰۲۱۴۳۶۸۰۲۶۱ و ۰۲۱۴۳۶۸۰۲۸۹

Email: waterstandard@wrm.ir

web: waterstandard.wrm.ir

پیشگفتار

داشتن منابع آب سالم پیش نیازی ضروری و اساسی برای حفظ کیفیت محیط زیست و رشد و توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع انسانی است. بسیاری از سکونتگاه‌های انسان در نزدیکی و کنار منابع آب قرار دارند و این منابع تامین‌کننده نیازهای آبی انسان و در بسیاری از مواقع دریافت‌کننده زائادات انسانی (فاضلاب‌ها و پسماندها) و رواناب‌ها به‌شمار می‌روند که اثرات سوء بسیاری بر محیط زیست طبیعی و انسانی در پی دارد. در این میان حریم کیفی منابع آب سطحی یکی از نیازهای ضروری مدیریت منابع آب و محیط زیست است که کارکردهای متعددی از جمله حفاظت اکوسیستم آبی و کنارآبی، جلوگیری از تخریب ساحل و بستر رودخانه، بهبود کیفیت آب (توسط گیاهان کنارآبی و آبی)، کاهش بار آلودگی ورودی از منابع غیرنقطه‌ای، بهبود مدیریت مخاطرات ناشی از حوادث و سوانح آلودگی دارد. با توجه به گستردگی عوامل تاثیرگذار بر منابع آب و لزوم کنترل آن جهت جلوگیری از آلودگی و آسیب‌های زیست محیطی وارده و حفاظت و کنترل آلودگی منابع آب سطحی تعیین و کنترل نواحی میانگیر یا حریم کیفی در قالب قوانین و دستورالعملی مدون ضروری است. با توجه به اهمیت مبحث فوق، امور آب و آبفای وزارت نیرو در قالب طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور، تهیه «دستورالعمل ناحیه بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی» را با هماهنگی امور نظام فنی، اجرایی، مشاورین و پیمانکاران سازمان برنامه و بودجه کشور در دستور کار قرار داد. پس از انتشار ضابطه در سال ۱۳۹۸ و بعد از دریافت نظرات ذینفعان و تجربه به کارگیری ضابطه، بازنگری آن ضرورت یافت. در این راستا، نسخه بازنگری توسط امور آب و آبفای وزارت نیرو با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و برای تایید و انتشار به عوامل ذینفع نظام فنی و اجرایی کشور به این سازمان ارسال شد. این ضابطه پس از بررسی در چارچوب نظام فنی و اجرایی یکپارچه، موضوع ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و آیین‌نامه اجرایی آن و ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه، تصویب و منتشر گردید.

علیرغم تلاش، دقت و وقت زیادی که برای تهیه این مجموعه صرف گردید، این مجموعه مصون از وجود اشکال و ابهام در مطالب آن نیست. لذا در راستای تکمیل و پربار شدن این ضابطه از کارشناسان محترم درخواست می‌شود موارد اصلاحی را منعکس فرمایند. نظرات و پیشنهادهای اصلاحی دریافت شده مورد بررسی قرار گرفته و در صورت نیاز به اصلاح در متن ضابطه، با همفکری نمایندگان جامعه فنی کشور و کارشناسان مجرب این حوزه، نسبت به تهیه متن اصلاحی، اقدام و از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی نظام فنی و اجرایی کشور برای بهره‌برداری عموم، اعلام خواهد شد. به همین منظور و برای تسهیل در پیدا کردن آخرین تغییرات معتبر، در بالای صفحات ضابطه، تاریخ تدوین مطالب آن صفحه درج شده است که در صورت هرگونه تغییر در مطالب هر یک از صفحات، تاریخ آن صفحه نیز اصلاح خواهد شد. از این‌رو همواره مطالب صفحات دارای تاریخ جدیدتر معتبر خواهد بود.

تهیه و کنترل «دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی (بازنگری اول)»

[ضابطه شماره ۷۸۲]

مجری: شرکت مهندسی مشاور طوس آب

دکترای محیط‌زیست

مسئول پروژه: سیدحسین هاشمی دانشگاه شهیدبهشتی

اعضای گروه تهیه‌کننده:

جلال جوشش	شرکت مهندسی مشاور طوس آب	فوق‌لیسانس مهندسی عمران - محیط‌زیست
ریحانه رسولزاده	دانشگاه شهید بهشتی	فوق‌لیسانس مهندسی منابع طبیعی - محیط‌زیست
محمد رضا سلیمی	شرکت مهندسی مشاور طوس آب	فوق‌لیسانس مهندسی عمران - محیط‌زیست
لیلا کریمی	شرکت مهندسی مشاور طوس آب	فوق‌لیسانس مهندسی محیط‌زیست - منابع آب
هدیه میربابایی	دانشگاه شهید بهشتی	فوق‌لیسانس مهندسی عمران - منابع آب
مرحوم نادر نجمی	شرکت مهندسی مشاور طوس آب	فوق‌لیسانس مدیریت محیط‌زیست
سیدحسین هاشمی	دانشگاه شهید بهشتی	دکترای مهندسی محیط‌زیست

اعضای گروه نظارت:

فرزام پوراصغر سنگاچین	سازمان برنامه و بودجه کشور	دکترای مدیریت برنامه‌ریزی و آموزش محیط‌زیست
جواد حسن‌نژاد	شرکت مدیریت منابع آب ایران	فوق‌لیسانس مدیریت محیط‌زیست
الهام رسولپور شبستری	طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور - وزارت نیرو	فوق‌لیسانس برنامه‌ریزی، مدیریت و آموزش محیط‌زیست
نادیا روستایی	سازمان حفاظت محیط‌زیست	فوق‌لیسانس مهندسی شیمی
غزال جعفری	شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران	فوق‌لیسانس مهندسی عمران - سازه‌های هیدرولیکی

اعضای گروه بازنگری:

محسن اسلامی‌زاده	شرکت آب منطقه‌ای تهران	دکتری مهندسی محیط‌زیست
جواد حسن‌نژاد	شرکت مدیریت منابع آب ایران	فوق‌لیسانس مدیریت محیط‌زیست

الهام رسولپور شبستری	شرکت مدیریت منابع آب ایران	فوق لیسانس برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست
تقی عبادی	شرکت مدیریت منابع آب ایران	فوق لیسانس مهندسی سازه های آبی
فرشید فیض الهی	شرکت مدیریت منابع آب ایران	فوق لیسانس مهندسی عمران-آب
مریم کرمی	شرکت مدیریت منابع آب ایران	فوق لیسانس مهندسی رودخانه
احمد مرادی	استانداری تهران	لیسانس مهندسی عمران
محمدجواد مرزبان	سازمان حفاظت محیط زیست	فوق لیسانس سیستم اطلاعات جغرافیایی
حمید هادی نیا	سازمان حفاظت محیط زیست	فوق لیسانس مدیریت و برنامه ریزی محیط زیست
سیدحسین هاشمی	دانشگاه شهید بهشتی	دکترای مهندسی محیط زیست

اعضای گروه تاییدکننده (از کمیته تخصصی محیط زیست طرح تهیه ضوابط و معیارهای فنی صنعت آب کشور):

امیرحسین ایزددوستدار	کارشناس آزاد	فوق لیسانس مهندسی محیط زیست
فرزام پوراصفر سنگاچین	سازمان برنامه و بودجه کشور	دکتری برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست
محمدعلی حامدی	شرکت مهندسین مشاور رویان	دکترای برنامه ریزی توسعه منطقه ای
بهروز دهزاد	کارشناس آزاد	دکترای اکولوژی آب های داخلی
مریم سلطانی	سازمان حفاظت محیط زیست	دکترای مهندسی عمران - محیط زیست
زهره قائمی	شرکت مدیریت منابع آب ایران	دکترای محیط زیست
محمد محمدی	دانشگاه جامع علمی کاربردی	دکترای ارزیابی و آمایش محیط زیست
احمد منتظری	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور	فوق لیسانس مهندسی محیط زیست- آب و فاضلاب
سیدرضا یعقوبی	شرکت اندیشه زلال	فوق لیسانس مهندسی محیط زیست

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	۱- هدف
۱	۲- دامنه کاربرد
۱	۳- تعاریف و اصطلاحات
۴	۴- حریم کیفی و تقسیم‌بندی آن
۹	۵- معیارهای استقرار کاربری‌ها/ فعالیتهای در حریم کیفی آب‌های سطحی
۱۸	۶- پیوست
۲۱	منابع و مراجع

فهرست شکل‌ها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	شکل ۱- نگاره شماتیک رتبه‌بندی رودخانه به روش استرالر
۵	شکل ۲- موقعیت نواحی مختلف حریم کیفی نسبت به حد بستر

فهرست جدول‌ها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۲	جدول ۱- کاربری‌ها / فعالیتهای مجاز در ناحیه حمایت
۱۴	جدول ۲- کاربری‌ها/فعالیتهای مجاز در ناحیه پشتیبان
۱۵	جدول ۳- کاربری‌ها/فعالیتهای غیرمجاز در حریم کیفی

۱- هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل، ارائه دستورالعمل ناحیه‌بندی حریم کیفی آب‌های سطحی و تعیین کاربری‌ها/فعالیت‌های مجاز در هر ناحیه، در راستای اجرای اصلاحیه آیین‌نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۵۸۹۷۷/ت/۲۹۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸ هیئت محترم وزیران)، می‌باشد.

۲- دامنه کاربرد

منابع آب سطحی مشمول این دستورالعمل، شامل رودخانه‌های دایمی و فصلی و نه‌رهای طبیعی (و شاخه‌های آن‌ها)، مسیل‌ها، تالاب‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی، دریاچه‌های طبیعی و مخازن سدها می‌باشند که حریم کیفی برای آن‌ها محاسبه و اعمال می‌شود. این دستورالعمل برای تعیین نحوه استقرار کاربری‌ها/فعالیت‌ها در حریم دریاها کاربرد ندارد.

۳- تعاریف و اصطلاحات

تعاریف و اصطلاحات مورد استفاده در این دستورالعمل به شرح زیر می‌باشند:

آبراهه: مجرای باریک طبیعی است برای جریان یافتن آب [۱].

سازه آبی: سازه یا بنایی است که جهت حفاظت و ترمیم سواحل اعم از رودخانه، دریاچه و دریا در مقابل فرسایش احداث می‌شود [۱].

اراضی مستحدث: زمین‌هایی که در نتیجه پایین رفتن سطح آب دریا یا هر نوع جریان آب در کرانه‌های دریا و دریاچه‌ها و جزایر یا در نتیجه پایین رفتن آب یا خشک شدن تالاب‌ها ظاهر می‌شوند [۲].

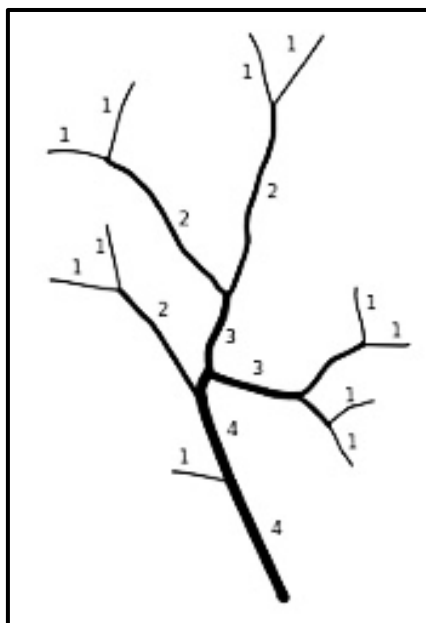
اصلاح مسیر: عبارت از بازگرداندن رودخانه یا نهر یا مسیل به مسیر تعیین شده در معاهدات، موافقت‌نامه‌ها و نقشه‌های مرزی که بر اثر جریان طبیعی یا عوامل دیگر تغییر مسیر داده است [۱].

برکه: اراضی پستی است که در اثر جریان سطحی و زیرزمینی آب در آن‌ها جمع شده و باقی می‌ماند [۳].

بستر: آن قسمت از رودخانه، نهر یا مسیل است که در هر محل با توجه به آمار هیدرولوژیک و داغاب و حداکثر طغیان با دوره برگشت ۲۵ ساله به وسیله وزارت نیرو یا شرکت‌های آب منطقه‌ای تعیین می‌شود؛ در مناطقی که ضرورت ایجاد می‌نماید سیلاب با دوره برگشت کمتر یا بیش‌تر از ۲۵ ساله ملاک محاسبه قرار گیرد، سازمان‌های آب منطقه‌ای حسب مورد با ارائه نقشه‌های مربوط و توجیهات فنی از حوزه ستادی وزارت نیرو مجوز لازم را اخذ خواهند نمود. تغییرات طبیعی بستر رودخانه‌ها، مسیل‌ها یا انهار طبیعی در بستر سابق تأثیری نداشته و بستر سابق کماکان در اختیار حکومت اسلامی است، لیکن حریم برای آن منظور نخواهد شد [۳].

مسیل: مجرای است طبیعی که سیل حاصل از باران، برف و رگبارها به‌طور موقت در آن جریان پیدا می‌کند [۳]. از نظر فنی، شاخه‌های فرعی رودخانه‌های با رتبه ۱، ۲، ۳ و ۴ در مقیاس نقشه‌های ۱ به ۲۵۰۰۰ کشوری بر اساس روش رتبه‌بندی استرالر، به شرط آنکه دارای جریان دائمی نباشند، در این دستورالعمل مسیل می‌باشند (شکل ۱).

مسیل متروک: مجرای طبیعی است که تحت تأثیر عوامل طبیعی یا غیر طبیعی، امکان حدوث سیلاب در آن وجود نداشته باشد [۳].^۱

شکل ۱- نگاره شماتیک رتبه‌بندی رودخانه‌ها به روش استرالر [۷]

۱- ماده ۱۱ آیین‌نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آب‌رسانی، آبیاری و زهکشی (۱۳۷۹/۰۸/۱۱): شرکت‌های آب منطقه‌ای با همکاری شهرداری‌ها و ادارات ثبت اسناد و املاک، مسیل‌های متروک را شناسایی خواهند نمود. تشخیص متروک بودن مسیل‌ها در خارج محدوده قانونی شهرها با شرکت آب منطقه‌ای است، ولی در داخل محدوده قانونی شهرها، شرکت مزبور با همکاری شهرداری‌ها تصمیم لازم را اتخاذ خواهد نمود.

تالاب: مطابق بند «۱» ماده (۱) کنوانسیون رامسر شامل باتلاق، لجن‌زارها و آب‌های طبیعی و مصنوعی اعم از دایمی یا موقت که آب‌های شور یا شیرین یا تلخ در آن به صورت راکد یا جاری یافت می‌شود و از جمله شامل آبگیرهای دریایی است که عمق آن‌ها در پایین‌ترین حد جزر از شش متر تجاوز نکند [۴].

حد بستر (دریاچه / تالاب): آخرین نقطه پیشرفتگی آب تالاب‌ها و دریاچه‌های موضوع این آیین‌نامه که در یک دوره زمانی معین (بر اساس داده‌های ثبت شده موجود) ظرف سه سال از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط وزارت نیرو تعیین می‌گردد [۴].

حدود اراضی مستحدث: زمین‌هایی پایین‌تر از حد بستر که در نتیجه پایین‌رفتن سطح آب یا هر نوع جریان آب در کرانه‌های دریا و دریاچه‌ها (به استثنای دریاچه ارومیه) و یا در نتیجه پایین‌رفتن آب یا خشک شدن تالاب‌ها (به استثنای مرداب و برکه طبیعی) ظاهر و ایجاد شده یا خواهد شد [۴].

حریم: آن قسمت از اراضی اطراف رودخانه، مسیل، نهر طبیعی یا سنتی، مرداب و برکه طبیعی است که بلافاصله پس از بستر قرارداد و به‌عنوان حق ارتفاق برای کمال انتفاع و حفاظت آن‌ها لازم است و طبق مقررات این آیین‌نامه توسط وزارت نیرو یا شرکت‌های آب منطقه‌ای تعیین می‌گردد. حریم انهار طبیعی یا رودخانه اعم از این‌که آب دائم یا فصلی داشته باشند، از یک تا بیست متر خواهد بود که حسب مورد با توجه به وضع رودخانه یا نهر طبیعی یا مسیل از هر طرف بستر به‌وسیله وزارت نیرو تعیین می‌گردد [۳].^۱

حریم (دریاچه / تالاب): قسمتی از اراضی ساحلی یا مستحدث است که یک طرف آن متصل به آب دریاچه یا تالاب باشد [۴].

حریم کیفی: حریم کیفی آن قسمت از اراضی اطراف منابع آب سطحی است که بلافاصله پس از بستر قرار دارد و به عنوان حفاظت کیفی و جلوگیری از آلودگی و تخریب آن‌ها لازم است و بر اساس آن مالکان و بهره‌برداران املاک مجاور منابع آب، حق انجام فعالیتی که باعث صدمه و آسیب به کیفیت منابع آب شود، ندارند. مطابق مصوبه شماره ۵۸۹۷۷/ت ۲۹۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸ هیات وزیران، عرض حریم کیفی بر اساس تراز افقی از منتهی‌الیه بستر تا یک‌صد و پنجاه متر است.

حفظ و تثبیت: کلیه اقداماتی که مانع تغییر مسیر رودخانه می‌گردد [۱].

حوضه آبریز یا آبخیز: پهنه‌ای است که تمام روان آب ناشی از بارش وارد بر روی آن را یک رودخانه، آبرو، دریاچه، و یا یک آب‌انباشت دریافت می‌نماید [۱].

۱- بند خ ماده ۱ به‌موجب تصویب‌نامه شماره ۵۸۹۷۷/ت ۲۹۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸ به‌شرح متن اصلاح شده است. هم‌چنین ماده ۱۳۶ قانون مدنی بیان می‌دارد حریم مقداری از اراضی اطراف ملک و قنات و نهر و امثال آن است که برای کمال انتفاع از آن ضرورت دارد.

دریاچه: نوعی تالاب است اعم از شور یا شیرین که به آب‌های آزاد راه ندارد [۴].

رودخانه: مجرای است طبیعی که آب به‌طور دائم یا فصلی در آن جریان داشته باشد [۳].

مخازن، تاسیسات آبی، کانال‌های عمومی آبرسانی، آبیاری و زهکشی: مستحدثاتی که به‌منظور آبرسانی، سالم‌سازی زمین‌ها یا انتقال آب ایجاد شده یا می‌شوند [۵].

شبکه‌های آبیاری و زهکشی و کانال‌ها: مجاری مستحدثه‌ای که به‌منظور آبرسانی، سالم‌سازی اراضی و یا انتقال آب ایجاد شده یا می‌شوند [۳].

نهر طبیعی: مجرای است که آب به‌طور دائم یا فصلی در آن جریان داشته و دارای حوضه آبریز مشخصی نباشد [۳].

نهر سنتی: مجرای آبی است که به‌وسیله اشخاص به‌صورت غیرمردن احداث شده باشد [۳].

مرداب: زمین باتلاقی، مسطح و پستی است که دارای یک یا تعدادی آبراهه باشد و به‌طور معمول در مد بزرگ دریا زیر آب می‌رود، هم‌چنین اراضی پستی که در مناطق غیرساحلی در فصول بارندگی و سیلاب غرقاب شده و به‌طور معمول در تمام سال حالت باتلاقی داشته باشد [۳].

رده‌بندی صنایع: رده‌بندی صنایع بر اساس ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک (مصوبه ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی) خواهد بود.

۴- حریم کیفی و تقسیم‌بندی آن

همان‌طور که پیش‌تر بیان شد، بستر آن قسمت از رودخانه، نهر یا مسیل است که در هر محل با توجه به آمار هیدرولوژیک و داغاب و حداکثر طغیان با دوره برگشت ۲۵ ساله تعیین می‌شود. پس از بستر، حریم کمی و کیفی قرار دارند، به طوری که حریم کمی که عرض آن از یک تا بیست متر می‌باشد، از منتهی الیه حد بستر محاسبه می‌شود. به طور مشابه حریم کیفی نیز بر اساس تراز افقی از منتهی الیه بستر برای رودخانه‌ها، نهرها و مسیل‌ها و از منتهی الیه خط ساحلی ناشی از حداکثر تراز آب برای سایر پهنه‌های آب سطحی و با هدف حفاظت از کیفیت آب محاسبه می‌شود.

مطابق جزء خ ماده ۱ اصلاحیه آیین‌نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۵۸۹۷۷/ت/۲۹۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸)، عرض حریم کیفی بر اساس تراز افقی از منتهی‌الیه بستر تا یک‌صد و پنجاه متر است. نحوه تعیین نواحی مختلف حریم کیفی و کاربری‌ها/فعالیت‌های مجاز برای استقرار در هر بازه به شرح زیر تعیین می‌شود:

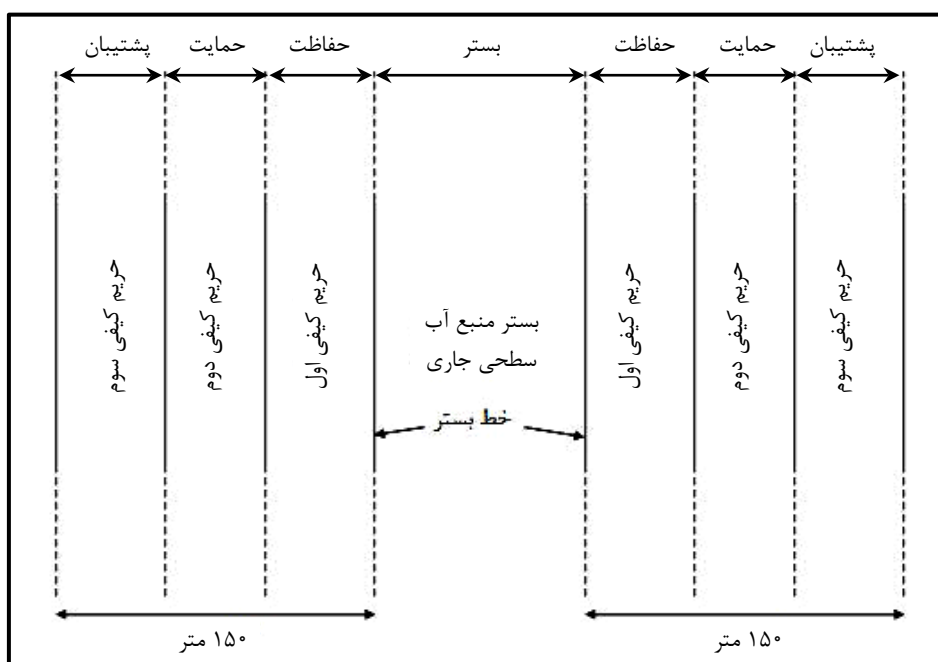
ماده ۱- عرض حریم کیفی بر اساس تراز افقی از منتهی‌الیه بستر به سه ناحیه «حفاظت»، «حمایت» و «پشتیبان» تقسیم و عرض هر ناحیه به شرح زیر تعیین می‌شود (شکل ۲):

ناحیه حفاظت: این ناحیه موثرترین ناحیه در حفاظت و کنترل منابع آلاینده و کاهش بار آلودگی آن‌ها، کنترل دسترسی‌های غیرمجاز، حفاظت از اکوسیستم‌های آبی و وابسته به آب و سایر عملکردهای ذکر شده برای حریم، است.

پهنای این ناحیه در مناطق خارج از محدوده شهر یا روستا برابر با بیست (۲۰) متر و در مناطق شهری و روستایی برابر با عرض حریم کمی است، به شرط آن که از هفت و نیم (۷/۵) متر کمتر نباشد. همچنین مفاد مندرج در ماده ۷ و ماده ۱۰ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (۱۳۷۹/۰۸/۱۱) باید رعایت گردد.

ناحیه حمایت: پهنای ناحیه حمایت سه برابر پهنای ناحیه حفاظت است. بدین ترتیب حداقل پهنای ناحیه حمایت بیست و دو و نیم متر و حداکثر مقدار آن شصت متر خواهد بود. محدودیت‌های استقرار در این ناحیه کم‌تر از ناحیه حفاظت است.

ناحیه پشتیبان: پهنای این ناحیه برابر با یک‌صد و پنجاه متر منهای پهنای نواحی حفاظت و حمایت است. در بین نواحی حریم کیفی، این ناحیه نقش پشتیبانی از کارکردهای نواحی حفاظت و حمایت را دارد.

شکل ۲- موقعیت نواحی مختلف حریم کیفی نسبت به حد بستر

تبصره ۱: برای مسیل‌ها (مطابق تعریف فنی ارائه شده برای مسیل در بخش تعاریف و اصطلاحات) عرض حریم کیفی منطبق بر عرض حریم کمی و تمام آن جزو ناحیه حفاظت می‌باشد.

تبصره ۲: عرض ناحیه حفاظت برای رودخانه‌ها، انهار طبیعی، برکه‌ها و دریاچه‌های تامین‌کننده آب شرب در بازه حفاظت از منبع تامین آب شرب مقطوع یک‌صد و پنجاه متر می‌باشد. برای رودخانه‌ها و انهار طبیعی طول بازه حفاظت از منبع تامین آب شرب، معادل بیست برابر عرض بستر رودخانه (در محل برداشت آب شرب)، به سمت بالادست محل

برداشت آب و دو برابر عرض بستر رودخانه (در محل برداشت آب شرب) به سمت پایین دست آن می‌باشد^۱. برای دریاچه‌ها و مخازن سدها و برکه‌های تامین آب مطابق تبصره ۳ عمل می‌شود.

در صورتی که فاصله محل‌های برداشت آب شرب متوالی در طول یک رودخانه کم‌تر از پنج (۵) کیلومتر باشد، تمام عرض حریم کیفی در فاصله بین دو محل برداشت آب شرب، جزو ناحیه حفاظت محسوب خواهد شد.

تبصره ۳: مطابق قانون تعیین حریم دریاچه‌های احداثی در پشت سدها (مصوب ۱۳۴۴)^۲، عرض حریم دریاچه‌های احداثی در پشت سدها (بر روی خطی است موازی و به فاصله افقی) یک‌صد و پنجاه متر از محیط اطراف تر شده مخزن سد بر مبنای حداکثر ارتفاع آب روی سرریز می‌باشد. برای دریاچه‌ها، مخازن سدها و برکه‌های تامین آب شرب تمامی این ناحیه جزو ناحیه حفاظت در نظر گرفته می‌شود.

۱- به طور معمول فاصله اختلاط برای منابع آلاینده ورودی از حاشیه رودخانه، ده برابر عرض رودخانه در نظر گرفته می‌شود. بنابراین به منظور اطمینان از کاهش غلظت آلاینده‌های ورودی به منبع آب بر اثر پدیده اختلاط و نیز وجود فرصت کافی برای مقابله با آلودگی‌های احتمالی، فاصله‌ای معادل بیست برابر عرض رودخانه در محل برداشت آب شرب به عنوان حریم طولی ایستگاه برداشت آب در بالادست، و به منظور اطمینان از عدم تاثیر جریان آلاینده‌های ورودی احتمالی در پایین دست نقطه برداشت، طولی معادل دو برابر عرض رودخانه به عنوان حریم طولی ایستگاه برداشت آب شرب در پایین دست در نظر گرفته شده است.

۲- قانون تعیین حریم دریاچه احداثی در پشت سدها، تاریخ تصویب: ۱۳۴۴/۰۴/۲۷.

ماده ۱: با توجه به مدلول ماده ۱۳۶ قانون مدنی حریم دریاچه‌های احداثی در پشت سدها (بر روی خطی است موازی به فاصله افقی) یک‌صد و پنجاه متر از محیط اطراف تر شده مخزن سد بر مبنای حداکثر ارتفاع آب روی سرریز، اجازه ایجاد تاسیسات و هرگونه دخل و تصرف در حریم به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت آب و برق و تصویب هیات وزیران تعیین می‌گردد.

ماده ۲: در مورد سدهایی که بعد از تصویب این قانون احداث می‌شود ایجاد مستحذات در حریم دریاچه سدها هم‌زمان با آگهی وزارت آب و برق درباره احداث سد طبق آیین‌نامه مذکور در ماده یک خواهد بود و در مورد مستحذاتی که قبل از آگهی مذکور در حریم دریاچه سدها ایجاد شده باشد، عیناً مانند مستحذاتی که در مخزن سد قرار گرفته‌اند، رفتار خواهد شد.

ماده ۳: دولت می‌تواند در صورت لزوم مستحذاتی را که در حریم دریاچه سدها قبل از تصویب این قانون ایجاد شده است، به شرح زیر خریداری و تصرف نماید:

الف- تعیین بهای مستحذات از طریق توافق بین وزارت آب و برق و صاحبان مستحذات مزبور به عمل می‌آید اگر این توافق حاصل نشود به وسیله کمیسیون مرکب از وزیر آب و برق «دادستان کل» مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنها با توجه به نظر کارشناسان تعیین خواهد شد و رای کمیسیون قطعی است. حضور مالک یا نماینده او در کمیسیون مزبور بلامانع است.

ب- ملاک تعیین قیمت عبارت است از بهای عادلانه مستحذات مشابه واقع در حوزه عملیات عمرانی در سال قبل از تاریخ تصویب طرح است.

ج- تصرف مستحذات قبل از پرداخت تمام قیمت مجاز نیست مگر با رضایت فروشنده.

د- در صورتی که مالک با رعایت بند الف به انتقال ملک و تحویل آن رضایت ندهد دادستان محل از طرف او سند انتقال ملک موردنظر را پس از تودیع تمام قیمت در صندوق ثبت امضاء و در مدت سه ماه به تخلیه قطعی ملک مذکور اقدام می‌نماید.

ماده ۴: دولت مأمور اجرای این قانون است.

قانون بالا مشتمل بر ۴ ماده که لایحه آن به موجب ماده واحده مصوبه بیستم آذر ماه ۱۳۴۲ تقدیم شده و در تاریخ روز دوشنبه ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۴ به تصویب مجلس سنا رسیده بود در جلسه روز یکشنبه بیست و هفتم تیرماه یک هزار و سیصد و چهل و چهار شمسی مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت.

تبصره ۴: در مواردی که برداشت آب شرب از داخل یا خروجی مخزن سد انجام می‌شود، نیز مطابق تبصره ۳ عمل خواهد شد.^۱

تبصره ۵: عرض حریم کیفی برای رودخانه‌های حفاظت شده و تالاب‌های فهرست پیوست آیین‌نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی تالاب‌ها و منابع آب سطحی واقع در مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست (موضوع بند الف ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست)، مقطوع ۱۵۰ متر و تمام آن جزو ناحیه حفاظت می‌باشد، مگر این‌که به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست و طی مراحل قانونی، ترتیبات دیگری در مورد آن‌ها وضع شود. رودخانه‌های حفاظت شده که مشمول این تبصره می‌باشند، در ضمیمه معرفی شده‌اند. هرگونه تغییر آتی در این بازه‌ها، حسب اعلام سازمان حفاظت محیط زیست، مشمول این دستورالعمل خواهد بود. استقرار هرگونه فعالیت/کاربری در محدوده حریم حفاظتی رودخانه‌های حفاظت شده، مشمول ضوابط و مقررات سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد [۸]. ضوابط و مقررات یاد شده توسط اداره کل محیط زیست استان اعمال می‌شود.^۲

۱- به عبارت دیگر مشابه سایر دریاچه‌های احداثی در پشت سدها، صرفاً محدوده ۱۵۰ متری حریم مخزن سد، به عنوان محدوده حریم ناحیه حفاظت (یک، ۱) در نظر گرفته می‌شود.

۲- قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست (مصوب ۱۳۵۳/۰۳/۲۸ و اصلاحیه ۱۳۷۱/۰۸/۲۴):

ماده ۳- شورای عالی حفاظت محیط زیست علاوه بر وظایف و اختیاراتی که در قانون شکار و صید برای شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید مقرر بوده دارای وظایف و اختیارات زیر است: الف - تعیین مناطقی تحت عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده و تصویب حدود دقیق این مناطق با رعایت نکات زیر: ۱- مفاد ماده ۲۷ قانون شکار و صید مصوب خرداد ماه ۱۳۴۶ هم‌چنین قوانین و مقررات مربوط به سازمان جنگل‌ها و مراتع. ۲- کسب موافقت وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در مورد مناطقی که با اجازه یا توسط سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور در آنها طرح جنگلداری یا مرتع‌داری به موقع عمل گذارده شده یا می‌شود. ۳- کسب موافقت وزیر اقتصاد در مورد مناطقی که طرح‌های اکتشاف و بهره‌برداری از مواد معدنی طبق قوانین مربوط اجرا می‌گردد. صدور هرگونه پروانه اکتشاف و بهره‌برداری از مواد معدنی برای مناطقی که تحت عنوان پارک ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش و منطقه حفاظت شده تعیین گردیده‌اند موکول به موافقت شورای عالی محیط زیست می‌باشد. تبصره- تعریف مناطق و تعیین ضوابط و مقررات مربوط به مناطق مذکور در این بند به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد بود. ب- تعیین انواع و مدت اعتبار و بهای پروانه‌های موضوع ماده ۸ این قانون. ج- موافقت با اعطا جایزه به اشخاص طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون.

ماده ۱۶- کلیه عرصه و اعیان املاک متعلق به دولت واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ هم‌چنین کلیه تالاب‌های متعلق به دولت در اختیار سازمان قرار خواهد داشت و سازمان در بهره‌برداری از تالاب‌ها (به استثنا مرداب بندر انزلی) و املاک مذکور قائم مقام قانونی موسسات یا سازمان‌های مربوط می‌باشد ولی حق واگذاری عین آن‌ها را ندارد. تبصره ۱- در صورتی که استفاده از منابع مذکور مستلزم قطع درخت باشد، سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور طبق طرح سازمان راساً عمل خواهد نمود. تبصره ۲- نحوه واگذاری منافع املاک مذکور در این ماده در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۷- در صورتی که عرصه و اعیان املاک واقع در محدوده مناطق مذکور در بند (الف) ماده ۳ این قانون مورد نیاز باشد، سازمان (محیط زیست) می‌تواند طبق مقررات قانون خرید اراضی و ابنیه و تأسیسات برای حفظ آثار تاریخی و باستانی مصوب آذرماه ۱۳۴۷ خریداری و تصرف نماید.

تبصره ۶: حریم کانال‌ها، انهار احداثی و سنتی و شبکه‌های آبیاری و زهکشی مطابق ماده ۱۵ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۳۶۰۴۶ت۲۳۶۸۷هـ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۱۶)^۱ تعیین می‌شود و مشمول این دستورالعمل نمی‌باشند.

تبصره ۷: در مورد رودخانه‌ها یا سایر منابع آب سطحی که دیوار حائل/احداثی دارند، حریم کیفی و نواحی سه‌گانه آن از پشت دیوار حائل/احداثی مورد تایید وزارت نیرو محاسبه خواهد شد^۲ (موضوع ماده ۱۰ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۳۶۰۴۶ت۲۳۶۸۷هـ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۱۶)^۳.

-
- ۱- ماده ۱۵ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۳۶۰۴۶ت۲۳۶۸۷هـ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۱۶): حریم کانال‌ها، انهار احداثی و سنتی و شبکه‌های آبیاری و زهکشی با توجه به ظرفیت آن‌ها طبق جدول زیر از طرف وزارت نیرو یا شرکت‌های تابع آن برای هر طرف تعیین می‌گردد و این حریم از منتهی‌الیه دیواره آن‌ها می‌باشد:
- ظرفیت کانال‌ها، انهار مستحدثه و شبکه‌های آبیاری و زهکشی:
- الف- آبدهی (دبی) بیش از ۱۵ مترمکعب در ثانیه - میزان حریم از هر طرف ۱۲ تا ۱۵ متر.
- ب- آبدهی (دبی) از ۱۰ تا ۱۵ مترمکعب در ثانیه - میزان حریم از هر طرف ۸ تا ۱۲ متر.
- پ- آبدهی (دبی) از ۵ تا ۱۰ مترمکعب در ثانیه - میزان حریم از هر طرف ۶ تا ۸ متر.
- ت- آبدهی (دبی) از ۵ تا ۵ مترمکعب در ثانیه - میزان حریم از هر طرف ۴ تا ۶ متر.
- ث- آبدهی (دبی) از یکصد و پنجاه لیتر تا دو متر مکعب در ثانیه - میزان حریم از هر طرف ۱ تا ۲ متر.
- ج- آبدهی (دبی) کمتر از یکصد و پنجاه لیتر در ثانیه - میزان حریم از هر طرف ۱ متر.
- الف- حریم لوله آب‌رسانی تا قطر پانصد میلی‌متر کلا ۶ متر (۳ متر از هر طرف نسبت به محور لوله).
- ب- حریم لوله از پانصد تا هشتصد میلی‌متر کلا ۸ متر (۴ متر از هر طرف نسبت به محور لوله).
- پ- حریم لوله از هشتصد تا یک‌هزار و دویست میلی‌متر کلا ۱۰ متر (۵ متر از هر طرف نسبت به محور لوله).
- ت- حریم لوله از یک‌هزار و دویست میلی‌متر به بالا کلا ۱۲ متر (۶ متر از هر طرف نسبت به محور لوله).
- در صورتی که لوله‌های آبرسانی به موازات و در حریم یکدیگر نصب شوند، حد خارجی حریم به اعتبار قطر آخرین لوله منظور می‌شود.
- تبصره ۱: کانال، انهار، شبکه‌های آبیاری و زهکشی و انهار طبیعی و احداثی واقع در داخل مزارع و باغ‌ها تا مساحت یکصد هکتار که برای آبیاری همان مزارع و باغ‌ها مورد استفاده است، دارای حریم نیستند.
- تبصره ۲: در مواردی که در طراحی کانال، تاسیسات تبعی (راه سرویس، گل انداز، زهکش و غیره) در یک طرف یا طرفین آن منظور شده باشد، حریم مرتبط به فاصله (۲) متر از منتهی‌الیه تاسیسات مذکور برای حفاظت آنها در نظر گرفته می‌شود، ولی در هر حال فاصله‌ای که تاسیسات تبعی مذکور به انضمام دو متر حریم مقرر در فوق در آن قرار دارد، نباید از میزان حریم مقرر در این ماده کمتر باشد.
- ۲- برای اخذ تاییدیه وزارت نیرو لازم است طرح دیوار ساماندهی منطبق بر نشریات و ضوابط ابلاغی وزارت نیرو و سازمان برنامه و بودجه کشور انجام شده باشد.
- ۳- ماده ۱۰ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۳۶۰۴۶ت۲۳۶۸۷هـ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۱۶): چنانچه امکان دیواره‌سازی و استفاده از اراضی مازاد بستر برای مجاوران وجود داشته باشد، شرکت آب منطقه‌ای ضمن مشخص کردن مجاوران رودخانه یا نهر یا مسیل یا مرداب یا برکه طبیعی، مشخصات دیواره و مقدار زمین‌هایی را که در اثر دیواره‌سازی حاصل می‌شود، معلوم و به مجاوران اعلام خواهد نمود تا در صورت تمایل به شرکت مراجعه و با قبول شرایط و مشخصات دیواره‌سازی برای اخذ اجازه مربوط اقدام نمایند. بستر واقع در پشت دیواره احداثی در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران است. شرکت می‌تواند پس از تامین میزان حریم که بلافاصله بعد از دیواره احداثی شروع می‌شود، باقیمانده بستر را به سازنده دیوار یا در صورت عدم تمایل سازنده به دیگران اجازه دهد.

تبصره ۸: حریم کیفی تالاب‌ها و دستورالعمل استقرار کاربری‌ها/ فعالیت‌ها در این نواحی، با رعایت ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۲ قانون اراضی مستحدث و ساحلی (تصویب‌نامه شماره ۳۲۷۹/ت/۳۶۲۵۶ ک مورخ ۱۳۸۷/۰۱/۱۹)^۱، بر اساس این دستورالعمل تعیین می‌شود. مگر این‌که به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط‌زیست و طی مراحل قانونی، ترتیبات دیگری در مورد آن‌ها وضع گردد. در هر صورت کسب موافقت کتبی اداره کل محیط زیست استان برای هرگونه استقرار در محدوده حریم کیفی تالاب‌ها الزامی است.

تبصره ۹: علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل، رعایت ضوابط استقرار صنایع و اخذ مجوز از سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص طرح‌های مشمول ارزیابی زیست محیطی الزامی است.

۵- معیارهای استقرار کاربری‌ها/ فعالیت‌ها در حریم کیفی آب‌های سطحی

ماده ۲- انواع کاربری‌ها/ فعالیت‌ها و ویژگی‌های آن‌ها به شرح زیر تعریف می‌شود:

- صنعتی و معدنی: شامل واحدهای صنعتی و معدنی مندرج در ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک (مصوبه ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی)
- کشاورزی: این گروه شامل انواع روش‌های تولید محصولات کشاورزی و فعالیت‌های مرتبط با آن‌ها می‌شود.
- مسکونی: این بخش شامل انواع سکونت‌گاه‌های انسان و شامل سکونت خانوارهای هسته‌ای و گسترده، ویلاهای مسکونی و دیگر صور سکونت غیردائم می‌باشد. این نوع کاربری/ فعالیت ممکن است در مناطق شهری، روستایی یا به جز آن‌ها استقرار یابد.
- تجاری و اداری: این بخش شامل واحدهای اداری که مربوط به عملکرد سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی و خدمات عمومی می‌باشد و تجاری برای انواع فعالیت‌های بازرگانی، مغازه‌ها و فروشگاه‌ها، کسب و پیشه و دوایر نمایندگی‌های مختلف، به جز مواردی که در گروه‌های دیگر تقسیم‌بندی شده‌اند، می‌شود. این نوع کاربری‌ها/ فعالیت‌ها ممکن است در مناطق شهری، روستایی یا به جز آن‌ها استقرار یابند. در اینجا، برخی اماکن و واحدهای خدمات شهری نظیر پمپ بنزین‌ها و تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب جزو این دسته قرار نمی‌گیرند.

۱- ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۲ قانون اراضی مستحدث و ساحلی (تصویب‌نامه شماره ۳۲۷۹/ت/۳۶۲۵۶ ک مورخ ۱۳۸۷/۰۱/۱۹): عرض حریم تالاب‌ها (به استثناء مرداب و برکه طبیعی) عرصه‌ای به عرض ۱۵۰ متر است که بلافاصله بعد از حد بستر تعیین می‌گردد. تبصره - وزارت نیرو مکلف است ظرف سه سال بعد از ابلاغ این آیین‌نامه، با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد کشاورزی عرض حریم تالاب‌ها و دریاچه‌های موضوع این آیین‌نامه را بر اساس شاخص‌های زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و هیدرولوژیکی با اولویت تالاب‌های ثبت شده در کنوانسیون رامسر تعیین نماید.

- مذهبی: فضا یا بنایی که محل انجام فرائض و مراسم و آداب و آیین مذهبی می‌باشد. لازم به ذکر است که برخی فضاها و ساختمان‌ها شامل ترکیبی از بناهای مذهبی، تجاری، مسکونی و به جز آن می‌باشند. در هر حال کاربری مذهبی تنها بخش‌هایی را در بر می‌گیرد که مختص انجام فرائض و مراسم و آداب و آیین‌های مذهبی هستند.
- آموزشی: بنایی که فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و آموزش عالی و تعلیم و تربیت در آن صورت می‌گیرد (مانند مهدهای کودک، مدرسه، دانشگاه و دیگر مراکز آموزشی و پرورشی).
- فرهنگی: بنا یا فضایی که در آن بخشی از عملکرد گذران اوقات را انجام می‌شود که به فعالیت‌های فرهنگی اختصاص دارد، مانند گالری‌ها، سینما، تئاتر و غیره.
- تاسیسات شهری: بناها یا تاسیساتی که جهت برطرف نمودن نیازهای شهری ایجاد می‌شوند مانند پست‌های برق و گاز، مراکز مخابراتی، تصفیه‌خانه‌های آب.
- خدماتی: بنایی که در خدمت آسایش و رفاه افراد استفاده شود، مانند بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، ایستگاه‌های آتش‌نشانی، مراکز جمع‌آوری زباله، سرویس‌های بهداشتی عمومی، پایانه‌های حمل و نقل درون و برون شهری.
- اماکن تفرجی و گردشگری: در اطراف منابع آب سطحی اغلب اراضی با کاربری گردشگری و تفرجی وجود دارند. به طور کلی کاربری‌ها/فعالیت‌های تفرجی و گردشگری را می‌توان به دو دسته گسترده و متمرکز تقسیم کرد.
- فضای سبز: کاربری فضای سبز به آن بخش از فضای سبز که بخشی از عملکرد گذران اوقات را تشکیل می‌دهد و در حیطه وظایف برنامه‌ریزی شهری قرار گیرد، اطلاق می‌شود و شامل انواع پارک‌ها می‌باشد. سایر انواع فضای سبز نظیر حرایم یا جنگلکاری اطراف شهرها، زمین‌های مزروعی و فضاهای سبز حفاظت شده در این گروه دسته‌بندی نمی‌شود.
- نظامی، انتظامی و امنیتی: فضاها، ساختمان‌ها و تاسیساتی که جهت تامین امنیت داخلی و خارجی کشور نظیر پادگان‌های نظامی، پست‌های گشت و بازرسی، پایگاه‌های نظامی و امنیتی و غیره ساخته می‌شوند. ادارات ستادی نیروهای مسلح در دسته کاربری‌های اداری قرار می‌گیرند.
- تاسیسات زیربنایی: تاسیسات زیربنایی به کلیه تاسیسات نظیر سامانه‌های حمل و نقل و ارتباطات، جاده‌ها، فرودگاه، راه آهن و مترو، خطوط انتقال آب و برق و گاز و نفت، تاسیسات جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب، انبارها و مخازن سوخت مایع، مخازن نگهداری مواد شیمیایی، لوله‌های انتقال گاز و نفت و پمپ بنزین‌ها، تاسیسات مخابراتی و پل‌ها و غیره اطلاق می‌شود که جهت تأمین تسهیلات و خدمات در جوامع مختلف به کار گرفته می‌شوند.

ماده ۳- با توجه به ریسک آلودگی برای منابع آب و تاثیرگذاری (مستقیم و غیرمستقیم)^۱ کاربری‌ها/ فعالیتهای بر کارکردهای حریم کیفی منابع آب سطحی، در ناحیه حفاظت هرگونه فعالیت، ساخت و ساز و تغییر وضعیت طبیعی زمین به جز موارد خاص تعیین شده در تبصره‌های ذیل این ماده، ممنوع است.^۲

تبصره ۱: عبور تاسیسات زیربنایی شامل راه، خطوط ریلی، پل‌ها، خطوط برق، آب، فاضلاب، سوخت، مخابرات از عرض منابع آب سطحی موضوع این آیین‌نامه و ناحیه حفاظت، به شرطی مجاز است که گزینه دیگری موجود نباشد. در این صورت هنگام اجرای این تاسیسات بایستی تمهیدات لازم برای حفظ حاشیه و بستر رودخانه و ایجاد کم‌ترین تغییر در آن‌ها مد نظر قرار گیرد. همچنین پس از پایان عملیات اجرایی و ساختمانی، بایستی اقدامات اصلاحی لازم برای بازگرداندن محدوده حریم کیفی و بستر به شرایط پیش از عملیات انجام شود. تشخیص لزوم عبور تاسیسات از عرض منابع آب سطحی، صدور مجوز عبور تاسیسات از این محدوده‌ها و نظارت بر حسن اجرای مفاد این تبصره بر عهده شرکت آب منطقه‌ای و اداره کل محیط زیست مربوطه می‌باشد.^۳ در صورت هم‌پوشانی حریم راه‌ها و خطوط ریلی با حریم کیفی

۱- تاثیرگذاری مستقیم ناشی از استقرار کاربری است به عبارت دیگر پس از استقرار کاربری ریسک آلودگی ناشی از فعالیتهای مرتبط با آن کاربری افزایش می‌یابد (مانند تخلیه یا نشت فاضلاب به منبع آب). تاثیرگذاری غیرمستقیم ناشی از تغییر وضعیت طبیعی زمین و ایجاد اختلال در کارکردهای حریم کیفی (مانند تخریب پوشش طبیعی زمین) است.

۲- در اجرای مواد ۴ و ۸ قانون معادن کشور و پیرو توافق‌نامه وزارتین نیرو و صنعت، معدن و تجارت در خصوص برداشت مصالح رودخانه‌ای (موضوع نامه شماره ۹۵/۱۹۱۵۴/۷۰۰ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۰۲ معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا): (۱) اساساً هیچ‌گونه پروانه اکتشاف و بهره‌برداری از شن و ماسه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها و حریم قانونی سواحل دریاها و دریاچه‌ها صادر نشود و صرفاً به صدور اجازه برداشت اکتفا شود. وزارت نیرو ظرف مدت ۲ ماه از ابلاغ توافق‌نامه کلیه اطلاعات مربوط به حریم موضوع این بند را به وزارت صنعت، معدن و تجارت ارائه خواهد نمود. (۲) شرکت‌های آب منطقه‌ای در صورت شناسایی و اعلام محدوده‌های دارای پتانسیل برداشت یا در پاسخگویی به استعلامات موردی سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، به‌منظور بهره‌برداری از مصالح مازاد و ساماندهی مسیر رودخانه، ظرفیت و شرایط فنی برداشت (محدوده دقیق برداشت، حجم، شرایط ساماندهی رودخانه، زمان برداشت) و نحوه تحویل زمین را به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها اعلام می‌نماید. در صورت انتخاب متقاضی برداشت به‌روش مزایده، لازم است در شرایط مزایده مشخصات فوق‌الذکر درج تا بهره‌بردار پیشنهاد قیمت خود را بر این اساس تنظیم نماید. بدیهی است در هر صورت مسئولیت توجیه دارند مجوز نسبت به شرایط فنی مدنظر شرکت آب منطقه‌ای بر عهده سازمان صنعت، معدن و تجارت استان می‌باشد. مدت زمان اعتبار پاسخ استعلام شرکت آب منطقه‌ای برای انتخاب متقاضی و شروع کار حداکثر شش ماه می‌باشد. (۳) تمدید مجوز برداشت با اخذ موافقت از وزارت نیرو (شرکت‌های آب منطقه‌ای) انجام می‌شود. (۴) مجوزهای صادره قبلی پس از اتمام اعتبار مطابق بندهای ۱ و ۲ تعیین تکلیف می‌شود. (۵) در مواردی که وزارت نیرو جهت اجرای طرح‌های ساماندهی و بهسازی رودخانه‌ها و مسیل‌ها اقدام به بهره‌برداری از شن و ماسه می‌نماید (بدون حق فروش) نیاز به اخذ اجازه برداشت نداشته و به تبع آن مشمول حقوق دولتی نیز نمی‌باشد. (۶) در مواردی که وزارت نیرو جهت انجام پروژه‌های عمرانی خود اقدام به بهره‌برداری از شن و ماسه (بدون حق فروش) می‌نماید نسبت به اخذ مجوز برداشت از وزارت صنعت، معدن و تجارت (اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان) اقدام می‌نماید. حقوق دولتی مصالح معدنی موضوع این بند ظرف مدت یک ماه توسط شورای عالی معدن ابلاغ می‌شود. (۷) مجوزهای برداشت‌کنندگان متخلف به محض وصول گزارش از سوی وزارت نیرو (شرکت‌های آب منطقه‌ای) توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت لغو می‌گردد. (۸) کارگروه مشترک استانی به‌منظور تدقیق برنامه‌های برداشت مصالح رودخانه‌ای و رسیدگی به اختلافات مرتبط تشکیل گردد.

۳- ماده ۱۲ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۳۶۰۴۶/ت ۲۳۶۸۷-هـ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۱۶): عبور لوله نفت و گاز و غیره از بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار طبیعی، مسیل‌ها، مرداب‌ها و برکه‌های طبیعی با موافقت وزارت نیرو بلامانع است، ولی مسوولیت حفاظت آن‌ها با دستگاه‌های ذی‌ربط خواهد بود. ماده ۱۳ - وزارتخانه‌ها، موسسات و شرکت‌های دولتی، شهرداری‌ها و همچنین سازمان‌ها و نهادهای وابسته به دولت مکلفند قبل از اجرای طرح‌های مربوط به خود و صدور پروانه لازم بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها و برکه‌های طبیعی را استعلام نمایند. هر نوع تصرف در بستر و حریم منوط به موافقت کتبی و قبلی وزارت نیرو است. متخلفان از این ماده طبق مقررات موضوعه تعقیب و مجازات خواهند شد.

منابع آب سطحی بایستی تمهیدات لازم برای جمع‌آوری و انتقال یا کاهش بار آلودگی رواناب‌های ناشی از آن‌ها، پیش از ورود به منابع آب با تایید و نظارت شرکت آب منطقه‌ای و اداره کل محیط زیست استان به اجرا گذاشته شود.

تبصره ۲: احداث سازه‌های آبی و تاسیسات مرتبط با حفاظت، کنترل و بهره‌برداری از منابع آب از جمله راه دسترسی، توسط سازمان‌های ذیربط با تایید شرکت آب منطقه‌ای مربوطه در ناحیه حفاظت بلامانع است. همچنین، برای ناحیه حفاظت رودخانه‌های حفاظت شده، تالاب‌های فهرست پیوست آیین‌نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی تالاب‌ها و سایر منابع آب سطحی در مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست، با تایید اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه، بلامانع خواهد بود.

تبصره ۳: استقرار کاربری‌های صرفاً نظامی، انتظامی و امنیتی به شرط آن‌که استقرار در ناحیه دیگری از حریم کیفی برای آن متصور و توجیه نباشد، در محدوده ناحیه حفاظت منحصراً با درخواست ستاد کل نیروهای مسلح و از طریق مراجع قانونی و تایید وزیر نیرو و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، با ارائه برنامه مدیریت زیست‌محیطی و تعهد رعایت ملاحظات آن، مجاز می‌باشد.

تبصره ۴: در محدوده مصوب شهرها و روستاها و مطابق طرح‌های توسعه شهری و روستایی مصوب، استقرار کاربری گردشگری گسترده و احداث خیابان با تایید و تحت نظارت شرکت‌های آب منطقه‌ای مجاز می‌باشد.

تبصره ۵: استقرار تاسیسات جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب در ناحیه حفاظت در صورتی که گزینه دیگری موجود نباشد با رعایت ملاحظات فنی و زیست محیطی و با تایید شرکت آب منطقه‌ای و اداره کل محیط زیست استان بلامانع می‌باشد.

ماده ۴- در ناحیه حمایت علاوه بر استقرار کاربری‌های مجاز در ناحیه حفاظت، صرفاً استقرار کاربری‌ها/فعالیت‌های مندرج ستون سوم جدول (۱) با عنوان «کاربری/فعالیت مجاز در ناحیه حمایت» مجاز می‌باشد:

جدول ۱- کاربری‌ها / فعالیت‌های مجاز در ناحیه حمایت

ردیف	گروه کاربری / فعالیت	کاربری / فعالیت مجاز در ناحیه حمایت	توضیحات
۱	صنعت	صنایع رده یک (۱) واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی به شرط عدم تخلیه فاضلاب صنعتی به محیط صرفاً محدود به داخل شهرها و روستاها	موضوع ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک (مصوبه ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی)
۲	کشاورزی (زراعت آبی، زراعت دیم، باغ، گلخانه‌ها، تاسیسات جنبی)	زراعت آبی، زراعت دیم، باغ، گلخانه‌ها، تاسیسات جنبی	
۳	مسکونی (خانه‌های مسکونی)	روستایی	کاربری شهری به شرط رعایت تبصره ۱ یا ۲ اجازه استقرار دارند. متل‌ها، هتل‌ها، خوابگاه‌ها و نظایر آنها در هیچ مقیاسی مجاز به استقرار در ناحیه حمایت نمی‌باشند.

ادامه جدول ۱- کاربری‌ها / فعالیتهای مجاز در ناحیه حمایت

ردیف	گروه کاربری / فعالیت	کاربری / فعالیت مجاز در ناحیه حمایت	توضیحات
۴	تجاری (فروشگاه‌ها و مغازه‌ها)	روستایی	کاربری شهری به شرط رعایت تبصره ۱ یا ۲ اجازه استقرار دارند. مجموع‌های تجاری در هیچ مقیاسی مجاز به استقرار در ناحیه حمایت نمی‌باشند.
۵	گردشگری و تفریحی (تفرج گسترده ^۱ و متمرکز ^۲)	گسترده	
۶	تاسیسات زیربنایی (جاده‌ها، خطوط راه آهن و مترو، خطوط انتقال آب و برق و گاز و نفت، فرودگاه، ایستگاه راه آهن، تاسیسات جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب، انبارها و مخازن سوخت مایع، مخازن نگهداری مواد شیمیایی، لوله‌های انتقال گاز و نفت و پمپ بنزین‌ها، تاسیسات مخابراتی و پل‌ها)	به جز تاسیسات انتقال، نگهداری و فروش مرتبط با مواد سوختی مایع، مواد شیمیایی و تاسیساتی که فاضلاب دارند.	جاده یا ریل راه آهن و مترو بایستی خارج از ناحیه حفاظت قرار گیرند ولی هم‌پوشانی حریم آن‌ها با محدوده ناحیه حفاظت با رعایت تبصره ۱ ذیل ماده ۳ این دستورالعمل و موافقت کتبی شرکت آب منطقه‌ای و اداره کل محیط زیست استان بلامانع می‌باشد. ^۳ تاسیسات انتقال، نگهداری و فروش مرتبط با مواد سوختی مایع، مواد شیمیایی و فاضلاب و تاسیساتی که فاضلاب دارند، غیرمجاز محسوب می‌شوند.
۷	آموزشی (مهدکودک، مدرسه)	مهدکودک و مدرسه روستایی	کاربری شهری به شرط رعایت تبصره ۱ یا ۲ اجازه استقرار دارند.
۸	مذهبی (مسجد، امامزاده، حسینیه، مصلی، گورستان)	مسجد و حسینیه و مصلی در محدوده روستا	کاربری شهری به شرط رعایت تبصره ۱ یا ۲ اجازه استقرار دارند. در صورتی که بخشی از مسجد یا امامزاده گورستان باشد، استقرار این گورستان در این ناحیه مجاز نمی‌باشد.
۹	تاسیسات شهری/روستایی	پست‌های برق، ایستگاه‌های گاز، مراکز مخابراتی، تصفیه‌خانه‌های آب	

* تعیین حریم کیفی کاربری‌های آبی‌پروری و پرورش دام و طیور در گروه صنایع کشاورزی و همچنین معدن در گروه صنایع کانی غیرفلزی بر اساس رده‌بندی صنایع وفق ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی و مطابق ردیف ۱ جدول انجام می‌شود.

۱- تفرج گسترده:

این نوع تفرج در برگیرنده آن دسته از فعالیتهای است که نیازی به امکانات، تسهیلات و تجهیز گردشگاه ندارد و یا نیازمند امکانات بسیار محدود و استقرار سازه‌های غیردایمی است، مانند: پارک، فضای سبز، پیاده‌روی، جنگل‌گردی، کوه‌نوردی، ماهی‌گیری و شکار متکی به امکانات طبیعی تفرجگاه، پیست دوچرخه و اسکی، اسکله تفریحی، چمن مصنوعی، ورزش‌های آبی، زمین بازی، آلاچیق.

۲- تفرج متمرکز:

این نوع تفرج دربرگیرنده آن دسته از فعالیتهایی است که امکان تحقق آن‌ها بستگی به توسعه و تجهیز گردشگاه‌ها دارد و نیازمند تسهیلات متعددی است. مانند هرگونه اقامتگاه و کاربری ورزشی، تفریحی نیازمند استقرار سازه دایمی نظیر هتل، متل، اردوگاه، سالن‌های پذیرایی، رستوران، باشگاه اسب سواری و سالن‌های نمایش، تله‌کابین، سورت‌مه و سکوی فرود.

۳- ماده ۱۴ آیین‌نامه بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (تصویب‌نامه شماره ۳۶۰۴۶ت/۳۶۸۷هـ مورخ ۱۳۷۹/۰۸/۱۶): هرگاه حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و راه‌های اصلی و فرعی موجود تداخل نمایند، قسمت مورد تداخل برای تاسیسات طرفین به‌طور مشترک مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

تبصره ۱: استقرار، بازسازی و نوسازی کاربری‌های مسکونی (ردیف ۳)، تجاری (ردیف ۴)، آموزشی (ردیف ۷)، مذهبی (ردیف ۸) و تاسیسات شهری و روستایی (ردیف ۹) جدول (۱) در محدوده قانونی شهرها و روستاها مطابق طرح‌های هادی، جامع و تفصیلی مصوب صرفاً با رعایت حقوق مکتسبه مالکین مجاز می‌باشد.

تبصره ۲: در صورتی که تمام یا بخشی از محدوده‌های شهری واقع در حریم کیفی (۱۵۰ متر در تراز افقی) تحت پوشش تاسیسات مدرن جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب باشند و هیچ‌گونه مجرای تخلیه فاضلابی در محدوده حریم کیفی به منبع آب سطحی وجود نداشته باشد، با توجه به کاهش اثر آن‌ها بر منابع آب سطحی، کاربری‌های مسکونی، تجاری، اداری، آموزشی و فرهنگی و مذهبی (به جز گورستان)، صرفاً در بازه‌هایی که ویژگی‌های مذکور در این تبصره را دارند، در صورت موافقت شرکت آب منطقه‌ای و اداره کل محیط‌زیست استان مربوطه، می‌توانند در محدوده ناحیه حمایت مستقر شوند.^۱ این تبصره شامل رودخانه‌ها و منابع تامین آب شرب و منابع آب حفاظت شده، نمی‌شود.

ماده ۵- در ناحیه پشتیبان علاوه بر استقرار کاربری‌های مجاز در نواحی حفاظت و حمایت، صرفاً استقرار کاربری‌های مندرج در ستون سوم جدول (۲) با عنوان «کاربری‌ها/فعالیت‌های مجاز در ناحیه پشتیبان» مجاز می‌باشد:

جدول ۲- کاربری‌ها/فعالیت‌های مجاز در ناحیه پشتیبان

ردیف	کاربری / فعالیت	کاربری‌ها/ فعالیت‌های مجاز در ناحیه پشتیبان	توضیحات
۱	صنعت	صنایع رده‌های ۱، ۲ و ۳ واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی	موضوع ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک (مصوبه ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی)
۲	مسکونی/ اقامتی (خانه‌های مسکونی، هتل‌ها، متل‌ها، خوابگاه)	شهری	
۳	تجاری (فروشگاه‌ها، مجتمع‌های تجاری)	شهری	
۴	اداری (واحدهای اداری دولتی و خصوصی)	شهری و روستایی	
۵	گردشگری و تفرجی (تفرج گسترده و متمرکز)	متمرکز	
۶	تاسیسات زیربنایی (جاده‌ها، خطوط راه آهن و مترو، خطوط انتقال آب و برق و گاز و نفت، فرودگاه، ایستگاه راه آهن، تاسیسات جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب، انبارهای نفت، مخازن نگهداری مواد شیمیایی، لوله‌های انتقال گاز و نفت و پمپ بنزین‌ها، تاسیسات مخابراتی و پل‌ها)	تاسیساتی که سیستم تصفیه فاضلاب دارند به جز تاسیسات، خطوط و لوله‌های انتقال نفت و مواد شیمیایی، انبارهای نفت و مخازن نگهداری مواد شیمیایی، فروش مرتبط با مواد سوختی (پمپ بنزین‌ها) غیر مجاز محسوب می‌شوند.	تاسیسات، خطوط و لوله‌های انتقال نفت و مواد شیمیایی، انبارهای نفت و مخازن نگهداری مواد شیمیایی، فروش مرتبط با مواد سوختی (پمپ بنزین‌ها) غیر مجاز محسوب می‌شوند.

۱- تاسیسات درجا مانند سپتیک تانک و ایمپروف تانک و مشابه آن‌ها جزو تاسیسات مدرن جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب محسوب نمی‌شود. همچنین تاسیسات مذکور در این تبصره بایستی تحت‌نظر و مدیریت شرکت‌های آب و فاضلاب شهری، روستایی یا استانی و مورد تایید ادارات کل محیط‌زیست استان و شرکت‌های آب منطقه‌ای باشند.

ادامه جدول ۲- کاربری‌ها/فعالیت‌های مجاز در ناحیه پشتیبان

ردیف	کاربری / فعالیت	کاربری‌ها / فعالیت‌های مجاز در ناحیه پشتیبان	توضیحات
۷	آموزشی	مهدکودک، مدرسه، دانشگاه و نظایر آن‌ها (شهری و روستایی)	
۸	فرهنگی (آموزشگاه‌ها، دفاتر انتشاراتی، گالری‌ها، سینما، تئاتر و نظایر آن‌ها)	آموزشگاه‌ها، دفاتر انتشاراتی، گالری‌ها، سینما، تئاتر	
۹	مذهبی	مسجد، امامزاده، حسینیه و مصلی (بجز گورستان)	در صورتی که بخشی از مسجد یا امامزاده گورستان باشد، استقرار گورستان در این ناحیه مجاز نمی‌باشد.
۱۰	خدماتی	ایستگاه آتش‌نشانی، سرویس بهداشتی عمومی، پایانه‌های حمل و نقل درون شهری و برون شهری، بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، به جز مراکز جمع‌آوری و دفع زباله و نظایر آن.	مراکز جمع‌آوری و دفع زباله و نظایر آن غیرمجاز محسوب می‌شوند.
۱۱	نظامی و امنیتی	پادگان‌ها، پست‌های گشت و بازرسی، پایگاه‌های نظامی و امنیتی	

* تعیین حریم کیفی کاربری‌های آبی‌پروری و پرورش دام و طیور در گروه صنایع کشاورزی و همچنین معدن در گروه صنایع کانی غیرفلزی بر اساس رده‌بندی صنایع وفق ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی و مطابق ردیف ۱ جدول انجام می‌شود.

تبصره: استقرار بازسازی و نوسازی کاربری‌های مسکونی/اقامتی (ردیف ۲)، تجاری (ردیف ۳)، اداری (ردیف ۴)، آموزشی (ردیف ۷)، فرهنگی (ردیف ۸)، مذهبی (ردیف ۹) و خدماتی (ردیف ۱۰) جدول (۲) در محدوده روستاها و شهرها مطابق طرح‌های هادی، جامع و تفصیلی مصوب صرفاً با رعایت حقوق مکتسبه مالکین مجاز می‌باشد.

ماده ۶- استقرار هر گونه کاربری/فعالیت به جز موارد مندرج در مواد ۴ و ۵ این دستورالعمل و تبصره‌های ذیل آن‌ها از جمله موارد مندرج در جدول (۳) در حریم کیفی ممنوع می‌باشد.

جدول ۳- کاربری‌ها/فعالیت‌های غیرمجاز در حریم کیفی

ردیف	کاربری	فعالیت‌ها / کاربری‌های غیرمجاز برای استقرار در حریم کیفی	توضیح
۱	صنعت	صنایع رده‌های ۴ و ۵ و ۶ و ۷ واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی	موضوع ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی ماده ۱۱ قانون هوای پاک (مصوبه ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی)
۲	تاسیسات زیربنایی	تاسیسات، خطوط و لوله‌های انتقال نفت و مواد شیمیایی، انبارهای نفت و مخازن نگهداری مواد شیمیایی، فروش مرتبط با مواد سوختی (پمپ بنزین‌ها)	
۳	مذهبی	گورستان	در صورتی که بخشی از مسجد یا امامزاده گورستان باشد، کاربری آن بخش مشابه گورستان در نظر گرفته می‌شود.
۴	خدماتی	مراکز جمع‌آوری و دفع زباله و نظایر آن	

* تعیین کاربری‌های غیرمجاز حریم کیفی برای کاربری‌های آبی‌پروری و پرورش دام و طیور در گروه صنایع کشاورزی و همچنین معدن در گروه صنایع کانی غیرفلزی بر اساس رده‌بندی صنایع وفق ابلاغیه سازمان حفاظت محیط زیست در خصوص مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی و مطابق ردیف ۱ جدول انجام می‌شود.

تبصره ۱: در صورت نیاز به ایجاد هر گونه تغییری در این دستورالعمل کارگروهی متشکل از نمایندگان تمام الاختیار سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت نیرو موضوع را بررسی و پس از طی مراحل قانونی ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲: در مورد روستاهایی که به شهر تبدیل می‌شوند و در بازنگری طرح‌های توسعه شهری، مطابق مفاد دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی در مناطق شهری عمل می‌شود. در این خصوص لازم است، مفاد این دستورالعمل در تهیه طرح‌های هادی، جامع و تفصیلی و سایر فعالیت‌های عمرانی و توسعه‌ای این‌گونه مناطق مدنظر قرار گرفته و رعایت شود.

تبصره ۳: در مواردی که طرح جامع یا تفصیلی شهر یا طرح هادی روستا پیش از تصویب و ابلاغ این دستورالعمل به تصویب رسیده باشد، در صورتی که کاربری‌های تعریف شده در طرح‌های فوق با مفاد این دستورالعمل مغایرت داشته باشند، شرکت‌های آب منطقه‌ای موظفند از طریق «شورای برنامه‌ریزی استانی یا کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورایی‌عالی شهرسازی» اصلاح طرح‌های فوق را با در نظر گرفتن حقوق مکتسبه قانونی افراد درخواست نموده و تا اصلاح طرح، آن را پیگیری نمایند.

تبصره ۴: در خصوص کاربری‌های صنعتی، تولیدی و معدنی علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل، رعایت مقررات و ضوابط استقرار واحدهای صنعتی، تولیدی و معدنی سازمان حفاظت محیط زیست، موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶/۰۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی، (هر کدام که بیش‌تر باشد) الزامی است.

تبصره ۵: فعالیت‌ها/کاربری‌های خارج از محدوده قانونی روستاها، مشابه فعالیت‌ها/کاربری‌های شهری در نظر گرفته می‌شوند و مشمول شرایط استقرار برای فعالیت‌ها/کاربری‌ها در محدوده‌های شهری می‌باشند.

ماده ۷: در مناطق خارج از محدوده قانونی شهرها و روستاها، صرفاً بازسازی و نوسازی کاربری‌های دارای حقوق مکتسبه قانونی و مطابق با تایید شرکت آب منطقه‌ای و اداره کل محیط زیست استان مجاز می‌باشد.

ماده ۸- به منظور ساماندهی کاربری‌هایی که مغایر با دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی می‌باشند، لازم است نسبت به شناسایی، اولویت‌بندی و انطباق آن‌ها با این دستورالعمل و انجام اقدامات اصلاحی اقدام شود. بدین‌منظور رعایت موارد زیر الزامی است:

- شرکت‌های آب منطقه‌ای موظف هستند نسبت به تهیه نقشه‌های موردنیاز و تعیین محدوده حریم کیفی و نواحی سه‌گانه آن اقدام و با هماهنگی با شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران نسبت به ارسال آن‌ها به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور جهت ثبت در سامانه کاداستر و هم‌چنین ابلاغ به دستگاه‌ها و نهادهای مسوول جهت الزام به رعایت مفاد این دستورالعمل در حریم کیفی اقدام کنند. پاسخ به استعلام‌های انجام شده از ادارات کل محیط‌زیست و شرکت‌های آب منطقه‌ای منوط به رعایت و انطباق با دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی است.

- شرکت‌های آب منطقه‌ای با همکاری سایر دستگاه‌های ذیربط، موظف به شناسایی و معرفی واحدهایی هستند که بدون رعایت موارد قانونی در محدوده حریم کیفی، مستقر می‌باشند و سازمان حفاظت محیط زیست بر اساس ماده ۴۶ قانون توزیع عادلانه آب، مسئول انجام اقدام قانونی برای پیشگیری، ممانعت و جلوگیری از آلودگی منابع آب می‌باشد.
 - شرکت‌های آب منطقه‌ای با همکاری سایر دستگاه‌های ذیربط موظف به برگزاری جلسات توجیهی و آموزشی در زمینه دستورالعمل استقرار و نحوه پیاده‌سازی آن برای ذی‌نفعانی که پیش از تصویب دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی به‌طور قانونی در محدوده حریم کیفی استقرار یافته‌اند و تشویق آن‌ها به انطباق و رعایت این دستورالعمل و نظارت و کنترل آن‌ها می‌باشند.
 - اولویت ساماندهی کاربری‌های موجود در محدوده حریم کیفی منابع آب به‌ترتیب بایستی با منابع آب با (۱) کاربری شرب، (۲) منابع آب حفاظت شده، و (۳) محدوده دریاچه سدها و تالاب‌های و دریاچه‌های طبیعی باشد.
- ماده ۹- صدور هرگونه مجوز استقرار کاربری، تغییر کاربری، نوسازی یا بازسازی کاربری‌های موجود در محدوده حریم کیفی منابع آب سطحی توسط دستگاه‌های اجرایی و صادرکننده پروانه تاسیس و بهره‌برداری و پروانه ساختمانی و سایر نهادهای ذیربط منوط استعلام کتبی از وزارت نیرو (شرکت آب منطقه‌ای) و سازمان حفاظت محیط زیست (اداره کل محیط‌زیست استان) و رعایت مفاد این دستورالعمل توسط متقاضی می‌باشد.
- ماده ۱۰- بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های قبلی مرتبط با استقرار فعالیت‌ها/ کاربری‌ها در محدوده حریم کیفی منابع آب سطحی، مغایر با این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ لغو می‌گردد.

۶- پیوست

مطابق اعلام سازمان حفاظت محیط زیست، تا تاریخ ۱۳۹۴/۵/۳۱ تمام یا بخشی از رودخانه های (۱) چالوس، (۲) کشف رود، (۳) تجن، (۴) سردآبرود، (۵) جاجرود، (۶) کرج و (۷) لار و هراز، رودخانه های حفاظت شده می باشند. همچنین موقعیت مکانی بروز رودخانه های حفاظت شده و مناطق تحت مدیریت سازمان، مطابق نقشه ضمیمه نامه شماره ۱۴۰۳/۳۰/۳۵۴۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۳ معاونت محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست می باشد. جهت هرگونه استقرار کاربری در حریم کیفی رودخانه های فوق الذکر باید از ادارات کل محیط زیست به صورت کتبی مجاز بودن هرگونه استقرار یا تغییر کاربری استعلام شود.

تاریخ: ۱۴۰۳ / ۰۲ / ۰۳
شماره: ۱۴۰۳ / ۳۰۰ / ۳۵۴۷
پیوست: ندارد

معاونت محیط زیست انسانی

باسمه تعالی

مساله محیط زیست یا حفظ منابع طبیعی، برای ماسالای تجمعاتی و درجه دو نیست؛ یک ساله جاتی است. (تمام معظم رهبری)

توسعه فرغ محیط زیست است (دکتر زنی ریاست محترم جمهوری)

جناب آقای دکتر جوان بخت

معاون محترم وزیر نیرو و مدیر عامل شرکت مدیریت منابع آب ایران

موضوع: فایل رقومی مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست

با سلام و احترام؛

بازگشت به نامه شماره ۱۴۰۲ / ۱۰۰ / ۲۸۱ مورخ ۱۴۰۳ / ۰۱ / ۱۸ بدینوسیله به پیوست فایل رقومی محدوده مناطق چهارگانه تحت مدیریت این سازمان و رودخانه های حفاظت شده کشور جهت بهره گیری در ابلاغیه دستورالعمل اصلاحی ناحیه بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی و هرگونه اقدام مقتضی ایفاد می گردد.

ایرج شرفی
معاون محیط زیست انسانی

تصویر مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست (شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید) برای رودخانه‌های حفاظت شده

اسکیز رسی

شماره ۱۳۱-۱-۱۴۱۱/۲۴

۴۶۷۱۲

مجموعه شماره (۱) مورخ ۱۳۷۷/۰۲/۰۴ شورای عالی شکاربانی

و نظارت بر صید

فصل سوم

مناطق ممنوعه

با توجه به بند (ب) ماده (۱) قانون شکار و صید موضوع محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های مکانی، مناطق ممنوعه شکار و صید بشرح زیر تعیین میگردد:

۱- رودخانه حفاظت شده جالوس، واقع در شهرستان نوشهر شامل رودخانه جالوس و رودخانه‌هایی که بآن میریزد از سرچشمه تا دریا و - - - - - رودخانه بشماخ دوپست منرار در حوضه و داخل دریا.

۲- رودخانه حفاظت شده - - - - - رودخانه واقع در شهرستان شهر از سرچشمه تا (دامنه‌های تحت‌میلان) تا کلازدشت و مصب دریا بشماخ دوپست منرار در حوضه و داخل دریا.

۳- رودخانه حفاظت شده کرج، واقع در شهرستان کرج شامل رودخانه کرج و رودخانه‌هایی که بآن میریزد از سرچشمه تا پل جاده کرج تهران.

۴- رودخانه حفاظت شده جاجرود، واقع در شهرستان شمیران شامل رودخانه جاجرود و رودخانه‌هایی که بآن میریزد از سرچشمه تا محل سد فرخناز پهاوی (لشیاں)

۵- رودخانه حفاظت شده لار و هراز، واقع در شهرستان آمل شامل رودخانه لار و هراز و رودخانه‌هایی که بآن میریزد از سرچشمه تا آمل کزنه.

۶- کتبه مرداب‌ها و روگام‌ها و خلیج‌های مجاور دریای خزر و همچنین رودخانه‌های واقع در استان‌های گیلان و مازندران که آب‌های مزبور یاد دریای خزر - - - - - میریزند تا مصب دریای از شکار صید ۱۰۰ و سایر آبزیان قابل صید حفاظت شده اعلام - - - - - میگردد.

صفحه ۹۹

قله خوردین و از آنجا برسد به بند قاطر (تقاطع دورودخانه لایند و خشک دره) و از آنجا به طرف جنوب شرق تا برسد به کوه زردکمر. شرقاً از کوه زردکمر در امتداد یال تا برسد به قله میل سرو به تخته لای و سپس برسد به امامزاده زیلان از آنجا برسد به گردنه مازوکلان تا برسد به قله چلچلی و در امتداد یال کوه تا برسد به ارتفاعات چلیلی و از آنجا به قاطر چشمه و سپس به کوه یزدکی. جنوباً از کوه یزدکی در امتداد یال به سرخان و از آنجا به جاده خاکی در امتداد جاده خاکی به دو راهی اسپنج و سپس در امتداد جاده خاکی تا برسد به روستای چهارباغ (محل پاشگاه محیط زیست چهارباغ)

غرباً از محل پاشگاه محیط زیست چهارباغ در امتداد شمال برسد به خط‌الرأس تپه‌های شرق روستای چهارباغ و از آنجا برسد به محل تقاطع دره وارا و جاده گرگان - چهارباغ (محل پل) و از آنجا به امتداد مرز شرقی منطقه حفاظت شده جهان نما تا سرعی و از آنجا نیز در امتداد مرز شرقی منطقه حفاظت‌شده جهان نما تا برسد به سرخ چشمه

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی
مصوبه شماره ۳۴۵ شورایعالی حفاظت محیط زیست
(منطقه رودخانه حفاظت شده تچن واقع در استان خراسان رضوی)

شورایعالی حفاظت محیط زیست به استناد بند «الف» ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست رودخانه تچن در استان خراسان رضوی را با حدود زیر به عنوان منطقه حفاظت‌شده تصویب نمود:

پهنه آبی دریاچه پشت سد دوستی از محل پاشگاه خواجه حسام تا تاج سد و حریم و بستر رودخانه تچن از تاج سد تا جنگل جهانبانی.

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی
مصوبه شماره ۳۴۶ شورایعالی حفاظت محیط زیست
(منطقه رودخانه حفاظت شده کشف رود واقع در استان خراسان رضوی)

شورایعالی حفاظت محیط زیست به استناد بند «الف» ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست رودخانه کشف رود در استان خراسان رضوی را با حدود زیر به عنوان منطقه حفاظت‌شده تصویب نمود:

حریم و بستر رودخانه کشف رود از موجیان در جاده چناران - فوجان تا پل خاتون سرخس.

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی تقاضای ثبت علامت تجاری
آگهی تقاضای ثبت علامت تجاری

DimoTel

دیمو تل

آقای سعید غزالی ساکن تهران - بخ و لیصر بالاتر از زرتشت کوچیک پزیشکیور ۱۲ طبقه ۳ به وکالت از طرف محمد دبیر به نشانی فوق بموجب اظهارنامه شماره ۱۹۱۰۲۰۴۹۷ مورخ ۹۱/۲/۹ تقاضای ثبت علامت فوق را که عبارت است از کلمه دیمو تل Dimo Tel به فارسی و لاتین، متقاضی نسبت به کلمه عام تل Dimo Tel به فارسی و لاتین، حق استفاده انحصاری ندارد. طبق نمونه جهت گوشی موبایل تبلت لب‌تاب و خدمات گارانتی و خدمات پس از فروش شامل تعمیرات و فروش صادرات در طبقه ۹، ۲۵، ۲۶، ۲۷ نموده است.

مراتب جهت اطلاع عموم آگهی می‌گردد معترضین می‌توانند طرف سی روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض خود را در دو نسخه به این اداره تسلیم دارند.

پ ۱۴۰۰۶۷۴

اداره ثبت علائم تجاری

روزنامه رسمی ۱۳۹۱/۴/۱۳

در امتداد حد نهایی اراضی کشاورزی و باغات چهارطاق تا روستای چهارطاق.

غرباً از روستای چهارطاق در امتداد جاده خاکی مجاور رودخانه قره‌آقاج به سمت شمال تا تقاطع آن با رودخانه قره‌آقاج و از این نقطه در امتداد رودخانه قره‌آقاج تا چشمه شاه بی‌بی و از آنجا در امتداد جاده خاکی تا محل تقاطع رودخانه قره‌آقاج و روستای لرد خزان.

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی
منطقه شکار ممنوع مهارلو واقع در استان فارس
به استناد بند «و» ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست منطقه «مهارلو» واقع در استان فارس از تاریخ پانزدهم فروردین ماه سال یکپهزار و سیصد و نود و یک ۹۱/۱/۱۵ به مدت ۵ سال با حدود مشخصه ذیل شکار ممنوع اعلام می‌گردد:

شمالاً: حریم دریاچه مهارلو بعد از روستای نیلگونک در امتداد جاده ماشین‌رو تا حوالی روستای گشتگان بالا.

شرقاً: از حوالی روستای گشتگان بالا در امتداد جاده خاکی جیپ‌رو پس از گذشتن از شرق ارتفاع ۱۷۲۷ متری به آبادی قندیلک و در امتداد همین جاده به روستای اعلی دولت و حریم دریاچه تا حوالی روستای چله انجیر.

جنوباً: از حوالی روستای چله انجیر در امتداد جاده تاپستان به جاده آسفالت شیراز - سروستان در محل روستای سیف‌آباد حریم دریاچه در امتداد جاده آسفالت شیراز - از روستای مهارلو.

غرباً: حریم دریاچه از روستای مهارلو در امتداد جاده آسفالت شیراز تا برم شور پایین در حریم دریاچه و نالاب بخورد به جاده ماشین‌رو در حوالی روستای نیلگونک.

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی
منطقه شکار ممنوع هفت تنان واقع در استان خوزستان
به استناد بند «و» ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست منطقه «هفت تنان» واقع در استان خوزستان از تاریخ پانزدهم اسفند ماه سال یکپهزار و سیصد و نود و یک ۹۰/۱۲/۱۵ به مدت ۵ سال با حدود مشخصه ذیل شکار ممنوع اعلام می‌گردد:

شمالاً: از سه راهی امام‌زاده ابوالحسن واقع در شرق روستای ابوالحسن به سمت شرق و در امتداد جاده احمد فداله تا سهرابی احمد فداله به چشمه شیرین سپس تا چشمه شیرین و کنگرستان و در امتداد همان جاده تا چمنخانه حین خان الماسی و تلاقی رودخانه چشمه شیرین و سور.

شرقاً: از محل تلاقی رودخانه سور و چشمه شیرین به سمت جنوب و در امتداد رودخانه سور تا روستای مخروبه به تمد بازارگه و سپس در امتداد جاده نشی تمد بازارگه - سردهشت تا نقطه‌ای با مختصات $30^{\circ}51'N$ و $48^{\circ}30'E$.

جنوباً: از نقطه فوق‌الاشاره در امتداد همان جاده به سمت غرب تا سه راهی روستای علی عرب و سپس به سمت شمال تا روستای علی عرب.

غرباً: از روستای علی عرب به سمت شمال و در امتداد دامنه کوه تا رودخانه ابوالحسن در نقطه‌ای به مختصات $30^{\circ}56'N$ و $48^{\circ}30'E$ واقع در فاصله ۸۰۰ متری شرق روستای کارنج

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی
منطقه شکار ممنوع چلچلی واقع در استان گلستان
به استناد بند «و» ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست منطقه «چلچلی» واقع در استان گلستان از تاریخ پانزدهم اردیبهشت ماه سال یکپهزار و سیصد و نود و یک ۹۱/۲/۱۵ به مدت ۵ سال با حدود مشخصه ذیل شکار ممنوع اعلام می‌گردد:

شمالاً: از سرخ چشمه به طرف شرق در امتداد راه مالرو تا برسد به تخته زار میخچه و برسد به کلیک و از آنجا برسد به قله زردی بمرد سپس در امتداد یال شمالی ابریز جزولی تا برسد به جاده گرگان - چهارباغ (محل تقاطع آب جزولی و آب گرم‌بیدشت) و از آنجا در امتداد جاده تا برسد به محل پاشگاه محیط زیست (نوسکستان) و از آنجا در امتداد یال تا برسد به قله قلم‌مرگ و از آنجا به قله صادق ارام و سپس در امتداد شمال شرق تا برسد به رودخانه قرن‌آباد و از آنجا در امتداد جاده طرح جنگلداری تا برسد به

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی

منطقه شکار ممنوع دره باغ واقع در استان یزد
به استناد بند «و» ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست منطقه «دره باغ» واقع در استان یزد از تاریخ پانزدهم فروردین ماه سال یکپهزار و سیصد و نود و یک ۹۱/۱/۱۵ به مدت ۵ سال با حدود مشخصه ذیل شکار ممنوع اعلام می‌گردد:

شمالاً: از محل تقاطع جاده حوض سفید با جاده دهیبد - اسفندآباد به سمت شرق پس از عبور از شمال کوه‌های مقابلی تا تقاطع جاده هارونی و تل سیاه.

شرقاً: از تقاطع جاده هارونی با تل سیاه به سمت جنوب در امتداد جاده خاکی تا دوراهی دامنه جزابه و از این نقطه در امتداد جاده بخورد به دوراهی یزدانه و در امتداد همین جاده تا دوراهی دریاغ و در ادامه تا دو راهی اشکو (لای بیریز) و در امتداد همین جاده بخورد به دهانه سنبل.

جنوباً: از دهانه سنبل در امتداد دامنه و جاده مالرو بخورد به گردنه قوزکان و سپس در امتداد جاده به سمت جنوب تا دوراهی آب انجیر و از این نقطه به سمت غرب پس از عبور از دامنه جنوبی کوه‌های حسن حسینی تا دامنه کوه‌های گورتن و در همین مسیر بخورد به دامنه‌های پازندون و از این نقطه بخورد به جاده چاه پنه و پاشگاه محیط زیست.

غرباً: در امتداد جاده چاه پنه و پاشگاه محیط زیست به سمت شمال بعد از انتهای معادن آهن (سدی‌فر) تا گردنه فریادون و از این نقطه به سمت جنوب تا انتهای ضلع غربی معدن مذکور و سپس در امتداد جاده تا دامنه شمالی کوه‌های خری و از این نقطه به سمت شمال بعد از عبور از ارتفاعات کوه نخودی تا گردنه چاه سفید و در امتداد جاده بخورد به دو قصب آب و در ادامه بخورد به دامنه اشکنه و چشمه فریادون و در امتداد دامنه شمالی کوه‌های فریادون و در امتداد جاده بخورد به دو راهی چشمه بیخ خونگ و بعد از آن در امتداد جاده تا دو راهی چشمه سرخ آبی و از این نقطه در امتداد

جاده به سمت شمال و بعد از حد نهایی معادن خاک صنعتی (ناطقی و رفاهی) و سپس در امتداد دامنه کوه‌های سفید تا تقاطع آن با جاده خاکی حوض سفید و از این نقطه تا محل تقاطع جاده حوض سفید با جاده دهیبد - اسفندآباد.

سازمان حفاظت محیط زیست

شماره ۹۱-۲۳۱۲

آگهی رسمی
منطقه شکار ممنوع کوه گورم واقع در استان فارس

به استناد بند «و» ماده ۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست منطقه «کوه گورم» واقع در استان فارس از تاریخ پانزدهم فروردین ماه سال یکپهزار و سیصد و نود و یک ۹۱/۱/۱۵ به مدت ۵ سال با حدود مشخصه ذیل شکار ممنوع اعلام می‌گردد:

شمالاً: از محل تقاطع رودخانه قره آقاج و روستای لرد خزان با جاده خاکی به سمت شرق در امتداد جاده خاکی تا روستای کفه (روستای تغه و اراضی کشاورزی خارج از منطقه می‌باشد) و از آنجا در امتداد جاده خاکی بخورد به حد نهایی روستای قالیبی و جاده آسفالت و از آنجا در امتداد جاده آسفالت تا ناطق آن با جاده خاکی منتهی به امام‌زاده حسین و از این نقطه در امتداد جاده خاکی تا چاه سرخ و از آنجا در امتداد تقاطع جاده خاکی مذکور با جاده خاکی چاه آب روستای سه چاه به سمت شمال تا محل تقاطع آن با جاده آسفالت روستای سه چاه بقل سیاه و از این نقطه در امتداد جاده آسفالت بخورد به پاشگاه محیط بانی و از نقطه در امتداد جاده خاکی و از این نقطه در امتداد جاده خاکی به طرف جنوب تا محل تقاطع آن با جاده خاکی دکل مخابراتی و از این نقطه به سمت شرق در امتداد دامنه کوه تا محل تقاطع آن با جاده آسفالت در پیچ مخک.

شرقاً: از سرخ مخک در امتداد جاده گار پس از گذشتن از حد نهایی باغات، روستای گلدامچه تا دوراهی گلدامچه و از این نقطه در امتداد جاده خاکی تا روستای گلدامچه (باغات و اراضی کشاورزی گلدامچه خارج از منطقه می‌باشد) و از این نقطه در امتداد جاده خاکی تا بل آسفالت شهید حاتم.

جنوباً: از بل آسفالت شهید حاتم به سمت غرب تا برج خان کرم و از این نقطه به سمت شمال تا منبع آب عشار در تنگ میر حیوان و از این نقطه در امتداد رودخانه فضلی تا تقاطع آن با جاده آسفالت روستای نظراباد و از این نقطه به سمت شمال تا تنگ قراخ و از آنجا به سمت غرب و در امتداد دامنه و حد نهایی اراضی کشاورزی و باغات نظراباد تا روستای هکان و از روستای هکان در امتداد جاده خاکی تا قلات و از این نقطه در امتداد جاده جیپ‌رو تا قلات دشت دال و از این نقطه در امتداد جاده خاکی تا دشت دال و از این نقطه

منابع و مراجع

- ۱- آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ و تثبیت کناره و بستر رودخانه‌های مرزی، مصوب هیات وزیران، ۱۳۶۳.
- ۲- قانون اراضی مستحدث و ساحلی، مصوب ۱۳۵۴.
- ۳- آیین‌نامه مربوط به حریم و بستر رودخانه‌ها، نهرها، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی و اصلاحیه‌های بعد از آن، مصوب هیات وزیران، ۱۳۷۹.
- ۴- آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۲ قانون اراضی مستحدث و ساحلی، مصوب هیات وزیران، ۱۳۸۷.
- ۵- آیین‌نامه حریم مخازن، تاسیسات آبی، کانال‌های عمومی آبرسانی، آبیاری و زهکشی، مصوب هیات وزیران، ۱۳۷۱.
- ۶- مجموعه قوانین و مقررات سازمان حفاظت محیط زیست ایران، جلد اول، تدوین دفتر حقوقی و امور مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳.
- ۷- «دستورالعمل مطالعات فیزیوگرافی در حوضه‌های آبخیز»، ضابطه شماره ۱۶۰ سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۳۷۵.
- ۸- ضوابط ویژه حریم کیفی رودخانه‌های حفاظت شده، بخشنامه شماره ۱۴۰۲/۱۰۰/۶۰۶۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۸ و اصلاحات بعدی.
- ۹- راهنمای ارزیابی کیفی منابع آب (نشریه شماره ۶۶ الف)، شرکت سهامی مدیریت منابع آب ایران، وزارت نیرو، ۱۳۸۴.
- ۱۰- «راهنمای طبقه‌بندی کیفیت آب خام، پساب‌ها و آب‌های برگشتی برای مصارف صنعتی و تفرجی»، ضابطه شماره ۴۶۲ سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۳۸۸.
- ۱۱- «راهنمای ضوابط زیست محیطی استفاده مجدد از برگشتی و پساب‌ها»، ضابطه شماره ۵۳۵ سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۳۸۹.
- ۱۲- «راهنمای پهنه‌بندی سیل و تعیین حد بستر و حریم رودخانه‌ها»، ضابطه شماره ۳۰۷ سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۳۸۴.
- ۱۳- «راهنمای اکوتوریسم و طبیعت‌گردی در حوضه‌های آبخیز»، ضابطه شماره ۶۵۳ سازمان برنامه و بودجه کشور، ۱۳۹۳.
- 14- Nakano, Takanori, Ichiro Tayasu, Yoshihiro Yamada, Takahiro Hosono, Akitake Igeta, Fujio Hyodo, Atsushi Ando et al. "Effect of agriculture on water quality of Lake Biwa tributaries, Japan." *Science of the total environment* 389, no. 1 (2008): 132-148.
- 15- Theodoropoulos, Christos, and Joan Iliopoulou-Georgudaki. "Response of biota to land use changes and water quality degradation in two medium-sized river basins in southwestern Greece." *Ecological Indicators* 10, no. 6. 2010. 1231-1238.
- 16- Buck, Oliver, Dev K. Niyogi, and Colin R. Townsend. "Scale-dependence of land use effects on water quality of streams in agricultural catchments." *Environmental Pollution* 130, no. 2. 2004. 287-299.

- 17- Mouri, Goro, Satoshi Takizawa, and Taikan Oki. "Spatial and temporal variation in nutrient parameters in stream water in a rural-urban catchment, Shikoku, Japan: effects of land cover and human impact." *Journal of Environmental Management* 92, no. 7. 2011. 1837-1848.
- 18- Areas, City of Bellevue's, Critical. "2005 Best Available Science (BAS)". 2005.
- 19- Riparian Areas Regulation. Province of British Columbia. <http://www2.gov.bc.ca>. 2004. Retrived 10 June 2015.
- 20- Riparian buffer conservation zone ordinance. City of Perth Amboy. 2011. <http://ci.perthamboy.nj.us/pdf/cityclerk/adopted/ord-1556-2011.pdf>. Retrived 10 June 2015.
- 21- Riparian buffer conservation zone model ordinance, New Jersey. New Jersey Department of Environmental Protection. 2008.<http://www.state.nj.us/dep/watershedmgt/DOCS/pdfs/StreamBufferOrdinance.pdf>. Retrived 10 June 2015.
- 22- Colorado State Riparian Areas Regulation. Colorado Department of Environmental Protection. 2008.
- 23- Buffer Strip Design, Establishment and Maintenance. Iowa State University, University Extension, 1997.
- 24- Kent, Paul G., and Tamara A. Dudiak. Wisconsin water law: A guide to water rights and regulations. University of Wisconsin-Extension, Cooperative Extension, 2001.
- 25- Ohio Environmental Protection Agency. Source Water Protection in Ohio 2010.
- 26- Hillsdale county community center. Surface Water Protection Measures 2011.
- 27- The people's assembly of the republic of Albania. Albanian Water Law 1996.

خواننده گرامی

امور نظام فنی و اجرایی سازمان برنامه و بودجه کشور، با گذشت بیش از چهل سال فعالیت تحقیقاتی و مطالعاتی خود، افزون بر هشتصد عنوان نشریه تخصصی - فنی، در قالب آیین نامه، ضابطه، معیار، دستورالعمل، مشخصات فنی عمومی و مقاله، به صورت تالیف و ترجمه، تهیه و ابلاغ کرده است. ضابطه حاضر در راستای موارد یاد شده تهیه شده، تا در راه نیل به توسعه و گسترش علوم در کشور و بهبود فعالیت های عمرانی به کار برده شود. فهرست نشریات منتشر شده در سال های اخیر در سایت اینترنتی **nezamfanni.ir** قابل دستیابی می باشد.

Farzam PourAsghar Sangchin Maryam Soltani Seyyed Reza Yaghoubi	Engineering Company Freelance Expert Department of Environment Andisheh Zolal Co.	Engineering PhD in Environmental Education and Planning Management PhD in Civil Engineering MSc. in Civil Environmental Engineering
---	--	--

Revision Committee:

Tghi Ebadi	Iran Water Resources Management Company	M.Sc. in Hydraulic Structure Engineering
Mohsen Eslamizade	Regional Water Company of Tehran	PhD in Environmental Engineering
Farshid Feizallahi	Iran Water Resources Management Company	M.Sc. in Water Eng.
Maryam Karami	Iran Water Resources Management Company	M.Sc. in River Engineering
Hamid Hadinia	Department of Environment	MSc. in Environmental Management and Planning
Javad Hassannazhad	Iran Water Resources Management Company	MSc. in Environmental Management
Seyyed Hossein Hashemi	Shahid Beheshti University	PhD in Environmental Engineering
Ahmad Moradi	Provincial Government of Tehran	Bsc. in Civil Engineering
Mohammad Javad Marzban	Department of Environment	MSc. in GIS
Elham Rasoulpour	Iran Water Resources Management Company	MSc. in Environmental Management ,Planning and Education
Shabestari		

Instructions for Zoning Of Land Use in Qualitative Fringe of Surface Water Resources

(First Revision)

[IR-Code 782]

Executive Body: Toossab Consulting Engineers Co.

Project Manager: Seyed Hossein Hashemi

Authors & Contributors Committee:

Jalal Joshesh	Toossab Consulting Engineers Co	MSc. in Civil-Environmental Engineering
Reihaneh Rasoulzadeh	Shahid Beheshti University	MSc. in Natural resources engineering- Environment,
Mohammadreza Salimi	Toossab Consulting Engineers Co	MSc. in Civil-Environmental Engineering
Leila Karimi	Toossab Consulting Engineers Co	MSc. in Environmental Engineering-Water resources
Hadiyeh Mirbabaye	Shahid Beheshti University	MSc. in Civil-Water resources engineering
Nader Najmi	Toossab Consulting Engineers Co	MSc. in Environmental Management
Seyed Hossein Hashemi	Shahid Beheshti University	PhD. in Environmental engineering

Supervisory Committee:

Javad Hassannazhad	Iran Water Resources Management Company	MSc. in Environmental Management
Ghazal Jafari	Iran Water and Power Resources Development Company	MSc. in Civil Engineering-Hydraulic Structures
Farzam Pour Asghar Sangchin	Plan and Budget Organization	PhD in Environmental Education and Planning Management
Nadia Roostaei	Department of Environment	MSc. in Chemical Engineering
Elham Rasoulpour Shabestari	Iran Water Resources Management Company	MSc. in Environmental Planning and Management

Confirmation Committee:

Behrooz Dehzad	Freelance Expert	PhD in Ecology of inland (internal) waters
Zohreh Ghaemi	Iran Water Resources Management Company	PhD in Environmental Engineering
Mohammad Ali Hamed	PhD in Regional Development Planning	Royan Consulting Engineers
Amirhossein Izaddoostdar	Freelance Expert	MSc. in Environmental Engineering
Mohammad Mohammadi Ahmad Montazeri	Applied Science General University National Water and Wastewater	PhD in of Ecology MSc. In Environmental

Abstract

Proper and ongoing utilization of standards, criteria and principles nowadays play such a significant role in development of societies that their preparation and application has become quite essential and inevitable. As for the vastness of science and technology in today's world, preparation of criteria and standards are assigned to professional and technical societies in all aspects.

Having above issues considered and due to climatic conditions and shortage of water resources in Iran, preparation of water sector standard is thought of as quite significant and in light of this, Ministry of Energy with cooperation of strategic supervision & planning vice presidency bureau, have provided water industry standard with the aim of achieving the following goals:

- Coordination in preparation, implementation, utilization and of assessment of plans
- Elimination of repeated works and wasting of financial resources
- Preparation of water sector standards is focused on using the following:
 - expertise and experiences of professionals and expert views in public and private sectors
 - creditable references and resources and international standards
 - executive authorities, foundations, industrial units, research, design and construction centers
- Comply with principles and norms of practice of Iran national standard organization and other credible institutions

Standards shall be prepared as draft version first to receive all relevant comments, and the final revision will be published after all necessary modifications are made.

We hope that this draft standard shall be carefully reviewed under oversight of experts whose activities are relative with this field of water industry, such that their comments and viewpoints will be helpful for us in preparation of the final version.

**Islamic Republic of Iran
Plan and Budget Organization**

Instructions for Zoning Of Land Use in Qualitative Fringe of Surface Water Resources

(First Revision)

IR-Code 782

Last Edition: 06-08-2024

Deputy of Production, Technical & Infrastructure Ministry of Energy

Department of Technical & Executive
Affairs, Consultants and Contractors

nezamfanni.ir

Bureau of Technical & Operation Systems
Development and Hydro-power Dispatching

waterstandard.wrm.ir

2024

این ضابطه

با عنوان «دستورالعمل ناحیه‌بندی استقرار کاربری در حریم کیفی منابع آب سطحی»، به منظور تعیین کاربری‌ها و فعالیت‌های مجاز در حریم کیفی منابع آب سطحی تهیه شده است که شامل رودخانه‌های دائمی و فصلی و نهرهای طبیعی (و کلیه شاخه‌های آنها)، مسیل‌ها، تالاب‌ها، دریاچه‌های طبیعی و مخازن سدها می‌باشند که حریم کیفی برای آنها محاسبه و اعمال می‌شود.